ବିଦ୍ୟାଳୟ ନେତୃତ୍ୱ

ଶିକ୍ଷଣ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ରୂପାନ୍ତରଣ : କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ସହାୟତା

Transforming teaching-learning process: supporting teachers to raise performance

ଭାରତରେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଭିତ୍ତିକ
ସହାୟତା ମାଧ୍ୟମରେ ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷା

www.TESS-India.edu.in

http://creativecommons.org/licenses/

ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟ ନେତୃତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷଣ ସମ୍ବଳଟି ଟେସ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା 'ବିଦ୍ୟାଳୟ ନେତୃତ୍ୱ' ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ୨୦ଟି ପୁସ୍ତିକା ମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟତମ। ଏହି ପୁସ୍ତିକାଗୁଡ଼ିକ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ନେତୃତ୍ୱ ନେଉଥିବା ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷୟତ୍ରୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷଣ ଓ ବୃତ୍ତିଗତରେ ଉନ୍ନତି ଆଣି ଶ୍ରେଣୀ କକ୍ଷରେ ପାଠପଢାରେ ସହାୟତା କରିବ। ଏହି ପୁସ୍ତିକାଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଓ ପରିଚାଳନା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଭିଜ୍ଞତାକୁ ଭିତ୍ତିକରି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି। ଏହି ପୁସ୍ତିକାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ବିଦ୍ୟାଳୟର ନେତୃତ୍ୱ, ଶିକ୍ଷକ ଓ ସହାୟକ କର୍ମୀମାନେ ଅଭ୍ୟାସରେ ଆଣିଲେ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ସାମୁହିକ ଉନ୍ନତି ଆସିପାରିବ। ଏହି ପୁସ୍ତିକାଗୁଡ଼ିକ ପଠନ ପାଇଁ ଏକ ବିଦ୍ଧିବଧ ଖସଡା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଯଦିଓ ନାହିଁ ତଥାପି "ବିଦ୍ୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ଜଣେ ସାମର୍ଥ୍ୟକାରୀ" ପୁସ୍ତିକାରୁ ପଠନ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇପାରେ। ଏହି ପୁସ୍ତିକାଗୁଡ଼ିକ ନିଜସ୍ୱ ପଠନ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଓ ଏହାକୁ ନିଜର ପାଠାଗାରାରେ ରଖାଯାଇପାରେ। ଏହି ପୁସ୍ତିକାଗୁଡିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ନେତୃତ୍ୱ ନେଉଥିବା ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷୟତ୍ରୀ, ଉପ ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ କିମ୍ୱା ଅନ୍ୟ ଶିକ୍ଷକ ଯେଉଁମାନେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ନେତୃତ୍ୱରେ ସାମିଲ ଅଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ।

ଭାରତରେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଭିତ୍ତିକ ସହଯୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷା (ଟେସ-ଇଣ୍ଡିଆ) କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ 'ମୁକ୍ତ ଶୈକ୍ଷିକ ସଂବଳ' ମାଧ୍ୟମରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ କୈନ୍ଦ୍ରିକ, ସହଭାଗୀ ଶିକ୍ଷାପଦ୍ଧତିଗୁଡ଼ିକର ବିକାଶ କରିବାରେ ସହାୟତା ଦେବା ସହ ଭାରତରେ ଥିବା ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଓ ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀଗୃହରେ କାର୍ଯ୍ୟଧାରା ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛି । ଟେସ୍-ଇଣ୍ଡିଆର ଏହି 'ମୁକ୍ତ ଶୈକ୍ଷିକ ସଂବଳ' ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକର ଏକ ସହଯୋଗୀ ଅଟେ । ଏଗୁଡ଼ିକ, ଅନ୍ୟ ଶିକ୍ଷକମାନେ ପ୍ରସଙ୍ଗଟିକୁ କିପରି ପଢ଼ାଇଛନ୍ତି ତାହା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ସହ ଶ୍ରେଣୀଗୃହରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କ ସହ ପ୍ରାକ୍ ପରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷଣକାର୍ଯ୍ୟମାନ ଯୋଗାଇ ଦେଇଥାଏ । ଏହା ବ୍ୟତିତ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଠ ଯୋଜନା ଏବଂ ବିଷୟଗତ ଜ୍ଞାନର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଏହା ସଂଯୋଗ ସ୍ଥାପନ କରେ ।

ଟେସ୍-ଇଣ୍ଡିଆର 'ମୁକ୍ତ ଶୈକ୍ଷିକ ସଂବଳ'ଗୁଡ଼ିକ ଭାରତୀୟ ପାଠ୍ୟ ଖସଡ଼ା ଓ ପରିପେକ୍ଷୀ ଅନୁଯାୟୀ ଉଭୟ ଭାରତୀୟ ଓ ଆର୍ନ୍ତଜାତୀୟ ଲେଖକମାନଙ୍କ ସହଭାଗୀତାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଏହା ଉଭୟ ଅନ୍‌ଲାଇନ ଓ ମୁଦ୍ରିତ ଭାବେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ (http://www.tess-india.edu.in/) ରେ ଉପଲବ୍ଧ । 'ମୁକ୍ତ ଶୈକ୍ଷିକ ସଂବଳ'ଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ ଭାଷାରେ ଅନୁବାଦ କରାଯାଇ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇଛି ଓ ଟେସ୍-ଇଣ୍ଡିଆର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଚାଲୁଥିବା ଭାରତୀୟ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଟେ । ଏହାର ବ୍ୟବହାରକାରୀମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ଓ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଭରଣା କରିବା ନିମିତ୍ତ ସ୍ଥାନୀୟକରଣ କରି ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଆମନ୍ତ୍ରିତ କରାଯାଇଛି । ଟେସ୍-ଇଣ୍ଡିଆ ଭାରତ ଓ ଯୁକ୍ତରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ମିଳିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଏକ ଅଂଶ ଓ ଯୁକ୍ତରାଜ୍ୟ ର ମୁକ୍ତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ।

ଭିଡ଼ିଓ ସମ୍ବଳ ସମୂହ

ଏହି ଏକକରେ କେତେକ କାର୍ଯ୍ୟମାନ ସଙ୍କେତ ସହ ସମ୍ମିଳିତ କରାଯାଇଛି । ଟେସ-ଇଣ୍ଡିଆର 'ଭିଡ଼ିଓ ସମ୍ବଳ ସମୂହ' ଶିକ୍ଷା ତତ୍ତ୍ୱ ଆଧାରିତ । ଏଥିରେ ଥିବା ଭିଡ଼ିଓଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷୟ ପାଇଁ ଭାରତୀୟ ଶ୍ରେଣୀଗୃହ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ପଢ଼ାଇବାର କୌଶଳଗୁଡ଼ିକୁ ସଚିତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛି। ଆମେ ଆଶାକରୁ ଯେ ଏଗୁଡ଼ିକ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୂପ କାର୍ଯ୍ୟଧାରାଗୁଡ଼ିକର ପରୀକ୍ଷଣ ନିମିତ୍ତ ଅନୁପ୍ରେରିତ କରିବ । ଏହିସବୁ ଆପଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଉଥିବା ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ଆଧାରିତ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଅଭିଜ୍ଞତା ବୃଦ୍ଧି କରିବା ନିମିତ୍ତ ଅଭିପ୍ରେରିତ। ଟେସ୍-ଇଣ୍ଡିଆ ଭିଡ଼ିଓ ସମ୍ବଳ ସମୂହ ଅନ୍‌ଲାଇନ୍‌ରେ http://www.tess-india.edu.in/) ଉପଲବ୍ଧ ଓ ଡାଉନ୍‌ଲୋଡ୍ କରାଯାଇପାରିବ। ଆପଣମାନେ ଏହି ଭିଡ଼ିଓଗୁଡ଼ିକୁ ସି.ଡ଼ି. ବା ମେମୋରୀ କାର୍ଡ଼ ମାଧ୍ୟମରେ ବ୍ୟବହାର କରି ପାରିବେ ।

ଓଡ଼ିଆ ସଂକଳନ 1.0   ବିଦ୍ୟାଳୟ ନେତୃତ୍ୱ 07
Odisha

ଏହି ସଂକରଣଟି 'ଟେସ୍ ଇଣ୍ଡିଆର ମୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ସମ୍ବଳ'ର ବିଦ୍ୟାଳୟ ନେତୃତ୍ୱ ସଂକଳନର ଏକ ଭାଗ ଅଟେ। ମୂଳ ଇଂରାଜୀ ଲେଖାକୁ ଡକ୍ଟର ମମତା ସ୍ୱାଇଁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ଭାଷାନ୍ତର କରିଛନ୍ତି। ଏହି ସଂକଳନରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିବା ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ସାଧନ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ସ ମ୍ବଳ / ଲେଖ http:// creativecommons.org/ licenses/by-sa/3.0/ ରେ ମୁକ୍ତ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ।

TESS-India is led by The Open University UK and funded by UK aid from the UK government

ଏହି ଏକକରେ କ'ଣ ଅଛି

ଏହି ବାସ୍ତବ ଦୁନିଆରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା କିଛି ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରନ୍ତି, ଏହା କରିଥାଏ, ଯାହାଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷାର ଶେଷତମ ନିୟମ ଜଣା ଅଛି ଏବଂ ପ୍ରତି ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହାକୁ କିଭଳି ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ ତାହା ମଧ୍ୟ ଜଣାଅଛି। ବିଦ୍ୟାଳୟ ତରଫରୁ ସମ୍ବଳ ଯୋଗାଇଦେଲେ ଶିକ୍ଷକମାନେ ଏହା କରିବାକୁ ସମ୍ଭବ ଏବଂ ଯାହା କିଛି ବି ହେଉ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ଯାହାବି ଘଟୁ, ସେମାନେ କିନ୍ତୁ କରିବାକୁ ସମ୍ଭବ।

ମାତ୍ର ଆମେ ଏକ ଆଦର୍ଶ ଦୁନିଆରେ ବାସ କରୁନାହୁଁ। ଶିକ୍ଷକମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ମାନବ ଯେଉଁମାନେ, ସମୟ ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଠିକ ଭାବେ କରନ୍ତି ନାହିଁ। ଯଦି ସେମାନେ ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅବଗତ ଥାନ୍ତି ତେବେ ବିକାଶ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ କେବଳ ଅଳ୍ପଟିକେ ସହାୟତା ଆବଶ୍ୟକ - ମାତ୍ର ସମସ୍ୟା ସେତେବେଳେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ଭଲ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବେ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀର ଶିକ୍ଷଣ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥାଏ। ଏହା ବହୁତ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ଘଟଣା ଅଟେ ଯାହାକୁ ଯତ୍ନ ସହକାରେ ପାଳନ କରିବାକୁ ହେବ, ମାତ୍ର ଏହା ହେଉଛି ଜଣେ ଭଲ ବିଦ୍ୟାଳୟ ମୁଖ୍ୟଙ୍କର ଭୂମିକା ଏବଂ ଗୁରୁଦାୟିତ୍ୱ।

ଏହି ଏକକରେ ଆପଣ ଶିଖିବେ ଯେ କିପରି ଶିକ୍ଷକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନକୁ ନେଇ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯିବ ଏବଂ କେତେକ ଏହି ଧାରଣାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଯୋଜନାକୁ ବ୍ୟବହାର କରି କେତେକ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇପାରିବ । ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ସଫଳତାକୁ ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ଶିକ୍ଷକ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ଭୂମିକା ତୁଲାନ୍ତି ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରଦର୍ଶନ ସିଧାସଳଖ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ ଏବଂ ଫଳାଫଳ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ । ବିଦ୍ୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ଭାବେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ବିକାଶକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କର ସହାୟତା ସିଧାସଳଖ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଶିକ୍ଷଣ ଡ଼ାଏରୀ

ଏହି ଏକକରେ, କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସମୟରେ ଆପଣ କୌଣସି ପୁସ୍ତକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନରୁ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିବା ଆପଣଙ୍କର ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ ଯୋଜନାକୁ ଆପଣଙ୍କ ଶିକ୍ଷକ ପୁସ୍ତିକାରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରି ରଖନ୍ତୁ। ବୋଧହୁଏ, ଆପଣ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ଆଗରୁ ଆରମ୍ଭ କରିସାରିଥିବେ।

ହୁଏତ ଆପଣ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ଏକା କରୁଛନ୍ତି, ମାତ୍ର ଆପଣଙ୍କର ଶିକ୍ଷାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସେତେବେଳେ ଘଟିବ ଯେତେବେଳେ ଆପଣଙ୍କ ଆପଣଙ୍କର ଶିକ୍ଷଣ ପରିସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ଉପଲବ୍ଧ ଶିକ୍ଷାକୁ ଅନ୍ୟ ବିଦ୍ୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିବେ। ସେହି ବିଦ୍ୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ଆପଣଙ୍କର ଜଣେ ପୁରୁଣା ସହକର୍ମୀ ହୋଇପାରନ୍ତି କିମ୍ବା ନୂତନ ଭାବେ ସମ୍ପର୍କିତ ସହକର୍ମୀ ହୋଇପାରନ୍ତି। ଏହାକୁ ସଂଗଠିତ ଉପାୟରେ ବା ଅଣଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଭାବରେ କରାଯାଇପାରେ। ଏହି ଧରଣର ସଭା ପାଇଁ, ପୁନଶ୍ଚ ଆପଣଙ୍କର ଦୀର୍ଘ ମିଆଦି ଶିକ୍ଷଣ ଯୋଜନା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟୟ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ବିକାଶ ସାଧନ ପାଇଁ ଅପାଣଙ୍କର ଶିକ୍ଷଣ ପୁସ୍ତିକା ସାହାଯ୍ୟ କରିବ।

ଏହି ଏକକରୁ ବିଦ୍ୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ କ'ଣ ଶିଖିବେ ?

- ଶିକ୍ଷକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନର ଆକଳନ
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାରଦର୍ଶିତାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି।
- ଶିକ୍ଷକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଦକ୍ଷତା ସମ୍ପର୍କରେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହ କିପରି ଗଠନମୂଳକ ବୈଠକ କରିବେ ସେ ସଂପର୍କରେ କେତେକ ଧାରଣା।
- ଶିକ୍ଷକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଦକ୍ଷତା ସମ୍ପକରେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହ କିପରି ଗଠନମୂଳକ ବୈଠକ କରିବେ ସେ ସଂପର୍କରେ କେତେକ ଧାରଣା।
- କାର୍ଯ୍ୟ ଦକ୍ଷତାକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ କେତେକ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା।

୧ କେତେକ ଦିଗର ବିକାଶ ପାଇଁ ସଚେତନ ହେବା

ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଆପଣଙ୍କ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଥିବା ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କର ଏମିତି କିଛି ଦିଗ ଥିବ ଯେଉଁଥିରେ ସେମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତି ଆବଶ୍ୟକ। ଭଲ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରି ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ - ଏହି ଏକକର ଶେଷରେ ଆପଣଙ୍କର ସେମାନଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ। ପ୍ରଥମତଃ ଭଲ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁନଥିବା ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ କେନ୍ଦ୍ରିଭୂତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଯେଉଁଠାରେ ଶିକ୍ଷକମାନେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟ ଦକ୍ଷତା, ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ବ୍ୟବହାରକୁ ଜଣେ ଭଲ ଶିକ୍ଷକ ହେବାରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏସବୁ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରିବା ଅବାଶ୍ୟକ, ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପରିସ୍ଥିତିକୁ ପଢ଼ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରନ୍ତୁ।

ପରିସ୍ଥିତି ଅଧ୍ୟୟନ -୧ ଶ୍ରୀମାନ ପ୍ରସାଦଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀର ପରୀକ୍ଷା ଫଳ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଷୟରେ ପ୍ରଥମ ଏକକ ପରୀକ୍ଷାର ଫଳ ପ୍ରକାଶ ପାଇସାରିଛି । ବିଦ୍ୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ଶ୍ରୀମାନ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ଶ୍ରୀମତୀ ପୂଜାରୀଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ଏବଂ ଫଳ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଇଥିଲେ । ସେ ଜଣେ ସବୁଠାରୁ ପ୍ରତିଭାବାନ ଶିକ୍ଷକ ତାଙ୍କ ସହ ସେ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ ଦୁହେଁ ବସିଛନ୍ତି ।

ଅତି ସରଳତାର ସହ ଶ୍ରୀମତୀ ପୂଜାରୀ ଯେ କହିଲେ ବିଜ୍ଞାନରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ବହୁତ ଖରାପ କରିଛନ୍ତି । ମୁଁ ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ଏହି ଦଳ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଫଳାଫଳକୁ ନିମ୍ନ ସ୍ତରକୁ ନେଇଯିବେ ।

ଶ୍ରୀମାନ ପାଣିଗ୍ରାହୀଙ୍କୁ ବୁଦ୍ଧିବଣା ହୋଇଗଲା। ସେ ଏହି ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ଗତ ବର୍ଷ ପଢ଼ାଇଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନେ ଆହ୍ୱାନଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ଉତ୍ତର ଦେଉଥିଲେ। ସେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରୁନଥିଲେ ଯେ ମିଳିଥିବା ଫଳାଫଳ ସେମାନଙ୍କ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଅଟେ।

ସେ ପଚାରିଲେ, “ଏହା କଣ ସବୁ ବିଜ୍ଞାନ ବିଷୟରେ ଘଟୁଛି ?”

ଶ୍ରୀମତୀ ପୂଜାରୀ, ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ନୀରବରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଏବଂ ପରେ ଏକ ସ୍ମିତ ହାସ୍ୟରେ ଦେଖିଲେ ଓ କହିଲେ, “ଆପଣ ଜଣେ ଅସାଧାରଣ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଟନ୍ତି - ଏହା ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ ଅଟେ”। ତାହା ଶ୍ରୀମାନଙ୍କ ବିଷୟ। ମୁଁ ଭାବୁଛି ଯେ ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ପସନ୍ଦ କରୁନାହାନ୍ତି । ଜଣଙ୍କ ପାଇଁ ସେ ସୁନ୍ଦର ଚିତ୍ର ମାନ ଆଙ୍କି ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଆଶା କରନ୍ତି, ସବୁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ତାହାକୁ ଅବିକଳ ନକଲ କରନ୍ତୁ।

ଶ୍ରୀମାନ ପାଣିଗ୍ରାହୀ କୌଣସି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ବିନା ସମ୍ମତି ଜଣାଇଲେ। ସେ କିନ୍ତୁ ଚାହୁଁନଥିଲେ ସେ ସେମାନଙ୍କର ନାମପଟି ପାଇଁ ବାଡ଼ିର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ବିଦ୍ୟାଳୟର ଅନ୍ୟ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଆଲୋଚନା ମଧ୍ୟକୁ ଟାଣିବା ପାଇଁ। ଧନ୍ୟବାଦ ଶ୍ରୀମତୀ ପୂଜାରୀ। ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ସେମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ପାଠର ଫଳାଫଳ ଦେଖିବା।

ଶିକ୍ଷଣକାର୍ଯ୍ୟ ୧ : ଶିକ୍ଷକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନର ସମ୍ପର୍କିତ ସମସ୍ୟାକୁ ଚିହ୍ନଟି କରଣ

ଶ୍ରୀମାନ ପାଣିଗ୍ରାହୀ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଫଳକୁ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶନକୁ ଆକଳନ କରିବାରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ। ଏମିତି ଏକ ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କର ଯେମିତି ଆପଣ ଜାଣିପାରିବେ ନିଜ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଭଲ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁ ନଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ସଚେତନ ହେବେ । ନିଜ ଶିକ୍ଷଣ ପୁସ୍ତିକାରେ ଏମିତି ଦୁଇ କିମ୍ବା ତିନୋଟି ଉପାୟ ଲେଖନ୍ତୁ। ଏହି ଘଟଣାର ଶ୍ରୀମାନ ପାଣିଗ୍ରାହୀ କରିବାର ଅଛି, ଯେପରିକି ଅସୁସ୍ଥତା, ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ସହ କମ ସଂପର୍କ, କମ ଉପସ୍ଥାନ ଇତ୍ୟାଦି।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଥିତିର ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ଅଛି, ମାତ୍ର ଏଠାରେ କେତେକ ସୂଚକ ସମ୍ପର୍କରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ଯାହା ଶିକ୍ଷକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନର ସମସ୍ୟା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ହୋଇପାରେ।

- ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଣୀରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତି ହାର ଖୁବ୍ ଅଧିକ
- ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଣୀରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ନିୟମିତଭାବେ ବିଶୃଙ୍ଖଳିତ ଅଟନ୍ତି
- ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅଭିଭାବକମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କର ପ୍ରଦର୍ଶନରେ ଅସୁଖୀ ଅଟନ୍ତି
- ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶ୍ରେଣୀର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଆଶା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିପାରୁନାହାନ୍ତି।
- କମ୍ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଦକ୍ଷତାକୁ ନେଇ ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ଅଭିଯୋଗର ପରିମାଣ ଅଧିକ। ଏଭଳି ଶ୍ରେଣୀର ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ନିମ୍ନସ୍ତରର ଉପଲବ୍ଧି ପାଇ ଅଭିଯୋଗ କରନ୍ତି।
- କେତେକ ବିଷୟରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଭଲ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ଯେପରି ଅନ୍ୟଥିରେ କରନ୍ତି।

୨ ସଫଳତା ପାଇଁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ

ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ମନେରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ଦୁର୍ବଳ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶନକୁ ସେମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷାଦାନର ଶୈଳୀ କିମ୍ବା ଶ୍ରେଣୀଗୃହର ପରିଚାଳନା ସହ ସଂପୃକ୍ତି କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ, ଯାହାକି ଅନ୍ୟ ଶିକ୍ଷକଙ୍କଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟେ। ସାଧାରଣତଃ ଆମେ ଯେଉଁଭଳି ଭାବେ ଆଶା କରୁ ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ସଫଳତା ପାଆନ୍ତୁ ବୋଲି ମାତ୍ର ଏହା ପ୍ରକୃତରେ ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇନଥାଏ। ଦକ୍ଷ ଶିକ୍ଷକ କିମ୍ବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂସ୍କୃତିରୁ ଆସିଥିବା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ଭଲ କରିଥାନ୍ତି ମାତ୍ର ଅନ୍ୟମାନେ ନୁହନ୍ତି।

ବିଦ୍ୟାଳୟ ପରିଦର୍ଶନରେ ଯାଇ ଯଦି ଆପଣ ନିରନ୍ତରଭାବେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରୁ ନାହାନ୍ତି କିମ୍ବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁ ନାହାନ୍ତି, ତାହେଲେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କର ଶିକ୍ଷାର ଅବନତି ନ ଘଟିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆପଣ ସେମାନଙ୍କର ନିମ୍ନ ପ୍ରଦର୍ଶନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଦୌ ଅବଗତ ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ । ଏହି କାରଣ ପାଇଁ ସବୁ ସମୟରେ ତଦାରଖର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଏବଂ ଏହା ଆପଣଙ୍କ ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟର ଏକ ଅଂଶବିଶେଷ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ। ତଦାରଖ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଆପଣ ଭଲ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଗୁଡ଼ିକୁ ଜାଣିପାରିବେ ଏବଂ କେଉଁ ଶିକ୍ଷକମାନେ ଭଲ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବେ।

ଚିତ୍ର ୧ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ମାଧ୍ୟମରେ ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ

ପ୍ରଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଅପାଣ କିଭଳି ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରୁଛନ୍ତି ? ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ବହୁତ ସହଜ ମାତ୍ର ଅନୁମାନ କିମ୍ବା ସନ୍ଦେହ କରି ନୁହେଁ। ସମସ୍ୟା ସେତେବେଳେ ଦେଖାଯାଏ ଯେତେବେଳେ ଆମେ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକୃତିକୁ ପ୍ରଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଅପାଣ କିଭଳି ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରୁଛନ୍ତି ? ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ବହୁତ ସହଜ ମାତ୍ର ଅନୁମାନ କିମ୍ବା ସନ୍ଦେହ କରି ନୁହଁ। ସମସ୍ୟା ସେତେବେଳେ ଦେଖାଯାଏ ଯେତେବେଳେ ଆମେ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକୃତିକୁ ଅନ୍ୟ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହ ତୁଳନା କରିଥାଉ। ତେଣୁ ସମୟ ସମୟରେ ଏକ କିମ୍ବା ଏକରୁ ଅଧିକ ଶିକ୍ଷକ କିମ୍ବା ଶ୍ରେଣୀରୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଉଚିତ୍।

ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଉପାୟଟି ବାସ୍ତବରେ ଏକ ସନ୍ତୁଳିତ ଏବଂ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ଭାବେ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ। ଥରେ ଆପଣ କିଛି ପ୍ରାଥମିକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିଦେଲେ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବସ୍ଥାରେ ଆପଣ ଅନେକ ତଥ୍ୟ ଯାହା ପ୍ରକୃତରେ ଚାଲୁଛି ସେଥିରେ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଦେଇ ହେବ। ଏଥିରେ ଏହା ବୋଧେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ :

- ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀରୁ ପ୍ରଗତି ମୂଳକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ
- ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ଶିକ୍ଷଣ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ
- ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ସହ ସେମାନଙ୍କର ଅଭିଜ୍ଞତା ସମ୍ପର୍କରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା। ମାତ୍ର ଏହି ଘଟଣାରେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ଦକ୍ଷତା ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ନ କରି ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ସନ୍ଦେହ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଯତ୍ନଶୀଳ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ହେଉଥିବା ଉତ୍ତରକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉଚିତ୍।

ଏହା ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ଗୋଟିଏ ଦିଗ ହୋଇପାରେ, ମାତ୍ର ଶିକ୍ଷକ ନିଜେ ସେଥିପାଇଁ ଏକ କାରଣ ନୁହେଁ। ଆପଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ତଦାରଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ, ଆପଣ ସେମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷାଦାନର ବ୍ୟବହାରକୁ ତଦାରଖ କରୁଛନ୍ତି-ଯେପରି ଶିକ୍ଷଣକାର୍ଯ୍ୟ -୨ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଶିକ୍ଷଣକାର୍ଯ୍ୟ-୨ ତୁମେ କ'ଣ ବିଚାର କରୁଛନ୍ତି ?

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଦକ୍ଷତାକୁ ଦେଖିବା ସମୟରେ, ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ବୃତ୍ତିଗତ ବ୍ୟବହାରକୁ ଦେଖିବା ବହୁତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ, ମାତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ଭାବରେ ନୁହେଁ। ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସାରଣୀକୁ ଦେଖନ୍ତୁ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ତଥ୍ୟ "ଗୋଟିଏ ବ୍ୟବହାର' କିମ୍ବା 'ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି'କୁ ବୁଝାଉଛି, ତାହା ନିଜ ଶିକ୍ଷଣ ପୁସ୍ତିକାରେ ନୋଟ କରନ୍ତୁ:

୧. ୨୦ ମିନିଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ଶ୍ରେଣୀକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ, କେତେ ପ୍ରକାର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ସହ ଶିକ୍ଷକ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଛନ୍ତି ତାହା ନୋଟ କରି ରଖନ୍ତୁ।
୨. ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପରିଧାନ କିମ୍ବା ପରିପାଟୀ ଉପରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ମନ୍ତବ୍ୟ।
୩. ଜଣେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଲିଖିତ ବିବରଣୀ ଏହା କି ଯେ ପାଖ ଶ୍ରେଣୀକୁ ଶିକ୍ଷକ ନିୟମିତ ଭାବେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟର ୧୦ ମିନିଟ୍ ବିଳମ୍ବରେ ସେମାନଙ୍କୁ ପାଠ ପଢ଼େଇବାକୁ ଆସନ୍ତି।
୪. ଶ୍ରେଣୀକୁ ୨୦ ମିନିଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଶିକ୍ଷକ କେତେ ପ୍ରକାରର ମୁକ୍ତ ଉତ୍ତର ମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରୁଛନ୍ତି ତାହା ଲିପିବଦ୍ଧ କରନ୍ତୁ।
୫. ବେଳେବେଳେ କିଭଳି ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି ତାହା ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ମନ୍ତବ୍ୟ।
୬. ଅଭିଭାବକମାନଙ୍କର ମନ୍ତବ୍ୟ ଯେ ଶିକ୍ଷକ ଜଣକ ଭିନ୍ନ ଧର୍ମରୁ ଆସିଛନ୍ତି।

ଆଲୋଚନା

ଏହିଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ବୁଝିବା ସହଜ ନୁହେଁ ଯେଭଳି ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଖାଯା'ନ୍ତି ।

- ୧, ୪, ଏବଂ ୫ ନମ୍ବର ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ବ୍ୟବହାରକୁ ସୂଚାଉଛି।
- ୨ ନମ୍ବର ଆଦୌ ଠିକ୍ ନୁହେଁ ଏବଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ଯାଉଛି, ଯଦିଓ ପୋଷାକଟି ଭୁଲବଶତଃ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଅଟେ।
- ଏହିଭଳି ମନ୍ତବ୍ୟ ପାଇଁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ଅନୁଚିତ ଏବଂ ଏଥିରୁ ନିବୃତ୍ତ ରହିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ହେବ।
- ୬ଟି ଲଜ୍ଜାହୀନ ତଥା ଅସହିଷ୍ଣୁତା ଅଟେ, ମାତ୍ର ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଶବ୍ଦ ଉଚ୍ଚାରଣ ଏତେ କଷ୍ଟ ଅଟେ ଯେ ଏହାକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ କଷ୍ଟ ହୁଏ। ପୁନଶ୍ଚ ଏଥିପାଇଁ ଅନୁସନ୍ଧାନର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି।

ବର୍ତ୍ତମାନ କାର୍ଯ୍ୟ -୩କୁ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ, ଏହା ସୂଚାଇବ ଯେ ଅପ୍ପା ଆପଣଙ୍କ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଇଁ କିଭଳି ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରୁଛନ୍ତି।

ଶିକ୍ଷଣକାର୍ଯ୍ୟ-୩ : ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଆପଣ କିଭଳି ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରୁଛନ୍ତି ?

ଯଦି ଅପାଣ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଶିକ୍ଷାଦାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅବଗତ ଅଛନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ଘଟଣା ଏବଂ ଏହା କାହିଁକି ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି ତତ୍ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣ କିଭଳି ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିପାରିବେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ। ଆପଣ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିବା ପ୍ରମାଣ ଏବଂ ଏହାକୁ ଏକତ୍ରିତ କରିବାର କାରଣ ଗୁଡ଼କୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରି ରଖନ୍ତୁ।

ଆଲୋଚନା

ଆମେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଜାଣି ନାହୁଁ ଆପଣ କେଉଁ ସୂଚନା ଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି। ମାତ୍ର କାରଣ ଗୁଡ଼ିକ ଏକାଭଳି ଲାଗୁଛି।

- ଆପଣଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶିକ୍ଷକମାନେ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଶ୍ରେଣୀକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଆପଣ ପ୍ରବେଶ କଲେ ସେମାନେ ଅସୁଖୀ ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି।
- ଆପଣଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତି ଯୋଗୁଁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ଭିନ୍ନ ଢ଼ଙ୍ଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରନ୍ତି।
- ଯଦି ଆପଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଲିଖିତ ଭାବେ ଜଣାଇବେ ତାହାହେଲେ ଅଭିଭାବକମାନେ ଅଧିକ ସଚେତନ ହୋଇପାରିବେ।

ଯେହେତୁ ଅପାଣ ଆପଣଙ୍କ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଇଁ ନିୟମିତ ଭାବେ ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରୁଛନ୍ତି, ଏହା ମନର ଉତ୍ତେଜନା ଏବଂ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟତାକୁ କମ କରିପାରେ - ମାତ୍ର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ, ଅପାଣଙ୍କୁ ଦୃଢ଼ ନିଶ୍ଚିତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ। ଏହାଧିକ ଶିକ୍ଷକ କିମ୍ବା ଶ୍ରେଣୀରୁ ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଦ୍ୱାରା କିଛି ମାତ୍ରାରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଧ୍ୟାନକୁ କମ କରାଯାଇପାରିବ। ସହମତି ଢ଼ଙ୍ଗରେ କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ଆଗକୁ ନେବା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ମତାମତ ପଚାରି ସେମାନଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଜଡ଼ିତ କରିବା ପାଇଁ ଆପଣ ମଧ୍ୟ ଚିନ୍ତା କରିପାରନ୍ତି।

ଏହା ବହୁତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କର ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ଅନ୍ୟ ବିଦ୍ୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିବେ ଯଦି ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ କୌଣସି ସମସ୍ୟାର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାଧାନ ଥିବ କିମ୍ବା ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପ୍ରମାଣ ରହିଥିବ।

୩ ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହରେ ଅସୁବିଧା

ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଦୁଇଟି ଘଟଣା ପଢ଼ନ୍ତୁ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ପର୍କିତ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ସମାପ୍ତ କରନ୍ତୁ। ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ହେବ ଯେ ଦୁର୍ବଳ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରୁଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରିବା କେତେ କଷ୍ଟ କାମ ଅଟେ।

ପରିସ୍ଥିତି ଅଧ୍ୟୟନ ୨ : ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ପୁସ୍ତକ ଉପରେ ଶ୍ରୀମାନ ରାଉତଙ୍କ ସମୀକ୍ଷା

ବିଦ୍ୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ଭାବେ ଶ୍ରୀମାନ ରାଉତ, ବିଦ୍ୟାଳୟର ଶିକ୍ଷଣ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ପର୍କିତ ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବା କଷ୍ଟକୁ ନିଜ ସହକର୍ମୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଚନ୍ଦ୍ରିକା, ଯିଏକି ଅସୁସ୍ଥତା ଜନିତ ଛୁଟିରୁ ଆସିଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି। ସେ ତାଙ୍କୁ ମନେ ପକେଇଦେଲେ ଯେ କିଛି ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ସେ ଅସୁସ୍ଥ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ଜଣାଇଥିଲେ।

ବିଦ୍ୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ଭାବେ ଶ୍ରୀମାନ ରାଉତ, ବିଦ୍ୟାଳୟର ଶିକ୍ଷଣ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ପର୍କିତ ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବା କଷ୍ଟକୁ ନିଜ ସହକର୍ମୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଚନ୍ଦ୍ରିକା, ଯିଏକି ଅସୁସ୍ଥତା ଜନିତ ଛୁଟିରୁ ଆସିଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି। ସେ ତାଙ୍କ ମନେପକେଇଦେଲେ ଯେ କିଛି ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ସେ ଅସୁସ୍ଥ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ଜଣାଇଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ସେ ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଗୃହ କାର୍ଯ୍ୟ ଜନିତ ପୁସ୍ତକ ନମୁନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକତ୍ରିତ କରିଥିବା ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ

ବିଷୟରେ ପଚାରି ବୁଝିଥିଲେ। ତାଙ୍କର ଅଭିଯୋଗ ଥିଲା କି ଯେ “ଅନୁରୋଧ କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସମସ୍ତଙ୍କ ନିକଟରୁ ଏହି ସବୁକୁ ପାଇବା ପାଇଁ ମୋତେ ଦୁଇ ସପ୍ତାହରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଲାଗିଗଲା”। ଏହା ବହୁତ ସହଜ ହୋଇଥାନ୍ତା ଯଦି ଏହାକୁ ସଂଗଠିତ କରିବା ପାଇଁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କହିଥାନ୍ତି। ‘ମୁଁ ଭାବୁଛି ଆପଣଙ୍କ କଥାରେ ସେମାନେ ସହଜରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତେ।”

ବିମୋହିତ କରିବା ପାଇଁ, ଶ୍ରୀମତୀ ଚନ୍ଦ୍ରିକା ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ସେ ବହିଟିକୁ କାହିଁକି ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିଲେ। ଶ୍ରୀମାନ ରାଉତ କହିଲେ ଯେ ସେ ବହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅବଗତ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ମନ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ମତାମତ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ ହେଉଛି କି ନାହିଁ, ତାହାକୁ ଲିପିବଦ୍ଧ ମଧ୍ୟ କରାଯାଉଛି। ଶ୍ରୀମତୀ ଚନ୍ଦ୍ରିକା ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ଯଦି ଆପଣ ମୋତେ ଅନୁମତି ଦେବେ ତେବେ କାରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ମୁଁ ଶିକ୍ଷକ ମାନଙ୍କ ସହ କଥା ହେବି। ଶ୍ରୀମାନ ରାଉତ ନିଶ୍ଚିତ କରାଇଲେ ଯେ ସେ ଏହା କରିସାରିଛନ୍ତି।

ଶ୍ରୀମତୀ ଚନ୍ଦ୍ରିକା କହିଲେ ଠିକ୍ ଅଛି, ତା’ପରେ। “ଏହା ଭାବିବା ସହଜ ଯେ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିବା ପ୍ରମାଣକୁ ଆପଣ କିଭଳି ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି, ସେଥିରେ ସେମାନେ ବିଚଳିତ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ।’

ଶ୍ରୀମାନ ରାଉତ କହିଲେ ଯେ ସେଥିରେ ଅବଗତ ଅଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ବହି ଦ୍ୱାରା ମିଥ୍ୟା ଛଳନା କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ। ଶ୍ରୀମତୀ ଚନ୍ଦ୍ରିକା ତାଙ୍କ ସହ ଏକମତ ହେଲେ ଯେ ତାହା ଏବେ କରିବା ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହଁ ମାତ୍ର ଯେଉଁ ଅଳ୍ପ କେତେକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଉପରେ ଭରସା ଅଛି ସେମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଏହା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ। ବିଦ୍ୟାଳୟ ମୁଖ୍ୟ ଆଲୋଚନା କରୁଥିବା କଥା ବହୁତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଆନନ୍ଦଦାୟକ ବୋଲି ଯେତେବେଳେ ବ୍ୟାପୀ ଗଲା, ସେତେବେଳେ ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷକ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ନିଜ ବହିଟିକୁ ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆଣିବାକୁ ଉତ୍ସାହ ପ୍ରକାଶ କଲେ। ଶ୍ରୀମାନ ରାଉତ ସହମତି ପ୍ରକାଶ କଲେ ଏବଂ କହିଲେ ସେ ଏହାକୁ ଦେଖିବେ, କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଯେତେବେଳେ ଏକ ନୂତନ ଉପାୟ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅଳ୍ପ କେତେକଙ୍କୁ ନେଇ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କଲେ ଭଲ ହେବ।

ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଉପଦେଶକୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରେ, ମାତ୍ର ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବା ପରେ ସେ ପୁସ୍ତକରୁ ମୁଁ କଣ ପାଇଲି ତାହା ମୁଁ ପରେ ନିଶ୍ଚିତ କରିବି। ଶ୍ରୀମତୀ ବୃନ୍ଦାବତୀଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବାଠାରୁ ମୁଁ ଏହା ଆରମ୍ଭ କରିବି। ସେ ପ୍ରଥମ କରି ମୋତେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷଣ ପୁସ୍ତିକାକୁ ଦେଇଥିଲେ।

ଶ୍ରୀମତୀ ଚନ୍ଦ୍ରିକା ଏକମତ ଯେ ଶ୍ରୀମତୀ ବୃନ୍ଦାବୀ, ଶ୍ରୀମାନ ରାଉତଙ୍କୁ ନିଜ ଶ୍ରେଣୀରେ ପାଇ ବହୁତ ଖୁସି ହେବେ ଯଦି ସେ ତାଙ୍କର ଆସିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ଜାଣିଥିବେ।

ଭାବବିହ୍ୱଳ ହୋଇ ସେ କହିଲେ, ‘ପ୍ରାୟ ଜଣାଥିବ,’ ‘ଏହା ବହୁତ ଭଲ ହେବ ଯଦି ତାଙ୍କର ଶିକ୍ଷଣ ପୁସ୍ତିକାକୁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଆପଣଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରୁଥିବେ, ତାଙ୍କୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ କୁହାଯିବ।’

ଶ୍ରୀମାନ ରାଉତ ହସିଲେ ଏବଂ କହିଲେ ଶ୍ରୀମତୀ ବୃନ୍ଦାବତୀ ତାହାକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଶିକ୍ଷକମାନେ। ସେ ଶ୍ରୀମତୀ ଚନ୍ଦ୍ରିକାଙ୍କୁ ଜଣାଇଲେ ଯେ ତାହାହେଲେ ସମସ୍ୟା ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରେ କେତେକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉପାୟ ଥିବ।

ଚିତ୍ର ୨ ସୂଚନା ଏକତ୍ରିକରଣ

ଶିକ୍ଷଣକାର୍ଯ୍ୟ ୪ : ପ୍ରମାଣ ଏକତ୍ରିକରଣର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆପଣ କିଭଳି କରିବ ?

ପରିସ୍ଥିତି ଅଧ୍ୟୟନ-୨ ପଢ଼ିଛନ୍ତି, ଶିକ୍ଷଣକାର୍ଯ୍ୟ-୩ର କୌଣସି ଆଭିମୁଖ୍ୟ କିମ୍ବା ଯୋଜନାକୁ ଅପାଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି କି ? ଆପଣ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଅନୁଭବ କରୁଥିବେ କି ଯେ ଯେଉଁ ଢ଼ଙ୍ଗରେ ଆପଣ ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ତାହା ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ – ଆପଣ କେଉଁ ଉପାୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଏକତ୍ରିକରଣ କରୁଛନ୍ତି ଓ କେଉଁ ଉପାୟରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଜଣଶଉଛନ୍ତି ଏବଂ କିଭଳି ଆପଣ ଦୁର୍ବଳ ବୋଲି କିପରି ଭାବରେ କରାଉଛନ୍ତି।

ଆପଣ ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଯିବାବେଳେ କିଭଳି ସଂଗ୍ରହ କରିବେ, ସେଥିପାଇଁ କିଛି ଉପଦେଶ ବହୁତ ମୂଲ୍ୟବାନ ଅଟେ। ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ ଆପଣଙ୍କୁ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ହେବ ଯେ ଆପଣ କେତେ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶ୍ରେଣୀକୁ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିପାରିବେ – ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଠ ପଢ଼ାରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି ନକରି, ସାଧାରଣତଃ ୧୦ ମିନିଟ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ। ଆପଣ ନିଜ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ କିଛି ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଯିବା ବେଳେ କଣ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ କଣ କରିବା ଅନୁଚିତ ତାହା ନିଜ ଶିକ୍ଷଣ ପୁସ୍ତିକାରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରି ରଖନ୍ତୁ।

ପରିସ୍ଥିତି ଅଧ୍ୟୟନ ୩ : ଶ୍ରୀମତୀ ବେଲମତୀ ଦେବୀ ଗଣିତ ପରୀକ୍ଷା ଫଳକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରୁଛନ୍ତି

ବିଦ୍ୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ଶ୍ରୀମତୀ ବେଲମତୀ ଦେବୀ ଷାଡ଼ମାସିକ ପରୀକ୍ଷାର ହୋଇଥିବା ପରୀକ୍ଷା ଫଳକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରୁଛନ୍ତି। ଗଣିତରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କର ପ୍ରଦର୍ଶନ ବିଷୟରେ ସେ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ବୈଠକ ଗୃହରେ ହୋଇଥିବା ଆଲୋଚନାରୁ ଶୁଣିଥିଲେ। ମିଷ୍ଟର ଶର୍ମା, ଯିଏକି ଗଣିତ ଶିକ୍ଷକ, ମର୍ଯ୍ୟାଦାହାନିକର ଭାବରେ କହିଲେ ଯେ ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀର ଅଳ୍ପ କେତେକ ଝିଅ ଗଣିତକୁ ବୁଝିପାରନ୍ତି ଏବଂ ବାକିମାନେ କିଭଳି ଶେଷ ପରୀକ୍ଷାରେ ପାସ କରିବେ, ସେଥିପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛୁ, ଯାହାକି ବହୁତ କଷ୍ଟ ଅଟେ।

ଶ୍ରୀମତୀ ବୈଦ୍ୟ ଜାଣିପାରୁଛନ୍ତି କି ଯେ ସେ କାହିଁକି ବିଚଳିତ ଅଛନ୍ତି- ଅଧାରୁ ଅଧିକ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ପରୀକ୍ଷାରେ ୧୦୦ ମାର୍କରୁ ୫ ରୁ ୪୫ ମାର୍କ ଭିତରେ ରଖିଛନ୍ତି। ତାପରେ, ଗଣିତ ବିଷୟରେ ଅନ୍ୟ ଗୋଟେ ଶ୍ରେଣୀରେ ଥିବା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କର ପ୍ରଦର୍ଶନ ଦେଖିଲେ। ନବମ ଶ୍ରେଣୀର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ଆଦୌ ଭଲ କରି ନଥିଲେ ମାତ୍ର ଦଶମ ଏବଂ ଦ୍ୱାଦଶ ଶ୍ରେଣୀର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ଟିକେ ଭଲ କରିଥିଲେ। ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ଯେ ବର୍ଷ ଶେଷରେ ହେଉଥିବା ସାଧାରଣ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ଘରୋଇ ଟ୍ୟୁସନ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଥିବାର ସୂଚନା ପାଇଲେ ଏବଂ କେଉଁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ଯାଉଛନ୍ତି ତାହା ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ।

କେତେକ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଯାହାକି ତାଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରମାଣ ଭାବେ କାମ କଲା। ସଂଯୋଗବଶତଃ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅଧିକ ନମ୍ବର ରଖିଥିବା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ବହୁତ ଭଲ ଅଟନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କର ନମ୍ବର ୧୦୦ ରୁ ୯୦ ଏବଂ ୧୦୦ ମାର୍କ କେତେକ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଯାହାକି ତାଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରମାଣ ଭାବେ କାମ କଲା। ସଂଯୋଗବଶତଃ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅଧିକ ନମ୍ବର ରଖିଥିବା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ବହୁତ ଭଲ ଅଟନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କର ନମ୍ବର ୧୦୦ ରୁ ୯୦ ଏବଂ ୧୦୦ ମାର୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି। ତାପରେ ଏକ ଆଖିଦୃଶିଆ ପ୍ରଭେଦ ୮୦ ରୁ ୯୦ ନମ୍ବର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି। ପଞ୍ଚମ ସ୍ଥାନରେ ଥିବା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ୬୦ ରୁ ୮୦ ନମନ୍ବର ମଧ୍ୟରେ ନମ୍ବର ରଖିଛନ୍ତି ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପାଞ୍ଚୋଟି ସ୍ଥାନ ୪୦ ରୁ ୬୦ ନମ୍ବର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି।

ଅକ୍ଷର ବା ଧାଡ଼ି ଦୃଢ଼ଭାବରେ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚର ହେବା ପାଇଁ ସେ ତାଙ୍କର ସବୁଜ ରଙ୍ଗର କଲମ ଧରିଲେ ଏବଂ କେଉଁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ଭଲ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ବାହାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ। ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ୩୫ ରୁ କମ୍ ମାର୍କ ରଖିଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ପାଇଁ ନାଲି ରଙ୍ଗ ବ୍ୟବହାର କଲେ। ଗଣିତ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ନିକଟକୁ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥାବାର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ଗଲେ ଏବଂ ସେ ନିଶ୍ଚିତ ଥିଲେ ଯେ ସେ ଗୋଟେ ଭଲ ସଖ୍ୟାତ୍ମକ ତଥ୍ୟ ପାଇବାର ଅବାଶ୍ୟକ ମନେ କରୁଛନ୍ତି। ଏହି ସଂଖ୍ୟା ସହ, ସେ ମଧ୍ୟ ଦୁର୍ବଳ ଶ୍ରେଣୀର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କର ଏକ ପାର୍ଶ୍ୱଦୃଶ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ। ତାପରେ ସେ ଅନ୍ୟ ଶିକ୍ଷକ ମାନଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଠାରେ ଥିବା ଦୁର୍ବଳତାର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗ

ତଥା ଯେଉଁଥିରେ ସେମାନେ ଦୃଢ଼, ତାହା ବାହାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ। ଦୁର୍ବଳ ଶ୍ରେଣୀର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହି ପୃଷ୍ଠ କାର୍ଯ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ବହୁତ ସାହାଯ୍ୟ କଲା। ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ସେ ବିଜ୍ଞାନ ବିଷୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ କରିଥିଲେ ଓ ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥଲେ; କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିଗରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଦ୍ୱାରା ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ ବିଷୟରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ଉପକୃତ ହୋଇଥିଲେ।

ଶିକ୍ଷଣକାର୍ଯ୍ୟ ୫: ଗୋଟିଏରୁ ଅଧିକ ଶ୍ରେଣୀ ପାଇଁ ଅନ୍ୟୂନ ଦୁଇଟି ପ୍ରମାଣ ଏକତ୍ରିକରଣ

ପରିସ୍ଥିତି ଅଧ୍ୟୟନ ୨ ଏବଂ ୩ର କେତେକ ଉଦାହରଣକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ, ଗୋଟିଏରୁ ଅଧିକ ଶ୍ରେଣୀ ପାଇଁ ଅନ୍ୟୂନ ଦୁଇଟି ପ୍ରମାଣର ଏକତ୍ରିକରଣର ଧାରଣା ମିଳିବ। ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ ଯେ ଆପଣ ଏହି ପ୍ରମାଣର ଗୋଟେ ନକଲ ରଖିଛନ୍ତି। ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ, ଅପାଣଙ୍କୁ ଆପଣ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଥିବା ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବାରେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବ।

ଆଶା କରିନଥିବା କୌଣସି ଘଟଣା ଆପଣ ନଜରକୁ ଆସିଲେ ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍‌ ତାହାକୁ ଆପଣ ନିଜର ଶିକ୍ଷଣ ପୁସ୍ତିକାରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରି ରଖନ୍ତୁ। ଯେହେତୁ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କର ନୋଟ କରୁଛନ୍ତି, ତେବେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ ଆପଣ ଆଶା ଅନୁଯାୟୀ ଉପାୟଟି ସହଜ ନା କଷ୍ଟ ଏବଂ ସେଠାରେ ଏମିତି କୌଣସି ଘଟଣା ଅଛି କି ଯାହା ଆପଣ ପୂର୍ବରୁ କେବେ ଆଶା କରି ନଥିଲେ। ଆପଣଙ୍କର ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ଲେଖି ରଖନ୍ତୁ-ଯଦି ଆପଣଙ୍କୁ ସୁଯୋଗ ମିଳେ ତେବେ ଆପଣ ଏହି ସବୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗ ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନିଜର ସହକର୍ମୀଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିପାରିବେ।

ଆଲୋଚନା

ପୁଣିଥରେ, ଆମେ ଜାଣିନାହୁଁ ଆପଣ କଣ ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ଆଶା କରିନଥିବା କେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଆପଣ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି। ମାତ୍ର ମନେ ରଖିବାକୁ ଏହା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ଏହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଏକ ଅଂଶ ବିଶେଷ। ଅନୌପଚାରିକ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଚିତ୍ର ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବନି ଏବଂ ପ୍ରମାଣର ଦୁଇ ପାଖକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଜଣାଯିବ ଚିତ୍ରଟି ଆଂଶିକ ମାତ୍ର।

୪ ମତାମତ ପ୍ରଦାନ

ଆପଣ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଏକ ସ୍ପର୍ଶ କାତର ଘଟଣା ଅଟେ, ଗଠନମୂଳକ ମତାମତ ପ୍ରଦାନ ମନମୁଗଧକର ହୋଇପାରେ। ଯଦିଓ ଆପଣ ଦେଖୁଛନ୍ତି ଯେ ଭଲ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିପାରୁନଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସହୟତା ପ୍ରଦାନର ବହୁତ ସୁଯୋଗ ରହିଛି। ଏହା ବହୁତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ଭଲ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ସକାରାତ୍ମକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ ସକାରାତ୍ମକ ମତାମତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଉପରେ ମତାମତ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ହେଲେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟବାନ ହେବ। ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ :

- ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ପାଇଁ ଅପାଣଙ୍କର ସୂଚନା ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବା ଉଚିତ୍‌ ଏବଂ ପରେ ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବି ଯେ ଆପଣ ଉପଯୁକ୍ତ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ଦଳରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି।
- ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି ଯେ ଆପଣ ଶ୍ରେଣୀରେ ନୂତନ ପ୍ରଦର୍ଶନ ବୋର୍ଡ଼ ଲଗେଇଛନ୍ତି। ବାସ୍ତବରେ ମୁଁ ଭାବୁଛି ଏହା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ଦଳରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ଆକର୍ଷିତ କରିବ ଏବଂ ନିଜକୁ ଗର୍ବିତ ମନେ କରିବେ।
- ବାରଣ୍ଡାରେ ଦୁଇଜଣ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ତୁମର ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନ ବିଷୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବାର ମୁଁ ଶୁଣିଛି - ଆପଣ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିବା ସମସ୍ୟା ମଧ୍ୟରେ ସେମାନେ ଗୁରୁଣ୍ଡି ହେଉଛନ୍ତି ଏବଂ ମୁଁ ଭାବୁଛି ଆପଣ ସଠିକ ଦିଗରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିଛନ୍ତି।
- ଏ ବର୍ଷ ଅପାଣ ଶ୍ରେଣୀର ଝିଅ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କର ପରୀକ୍ଷା ଫଳ ୨୫ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି, ସେଥିପାଇଁ ବହୁତ ବହୁତ ଶୁଭେଚ୍ଛା।

ଆପଣ କମ୍‌ ସକାରାତ୍ମକ ମତାମତ ଦେବାରେ ଅଧିକ କଷ୍ଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବ - କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଆପଣଙ୍କର ସୂଚନା କିଛି ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ହେବ, ଏହା ବହୁ ମାତ୍ରାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ। ପରିସ୍ଥିତି ଅଧ୍ୟୟନ ୪ ଏବଂ ଶିକ୍ଷଣକାର୍ଯ୍ୟ ୬ର ପ୍ରମାଣ

ଏକତ୍ରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଦେଖନ୍ତୁ ଏବଂ କିଭଳି ଭଲ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିପାରୁନଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ମତାମତ ପ୍ରଦାନ କରି ହେବ ତାହା ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେସିତ । କିଭଳି ଉପଯୁକ୍ତ ମତାମତ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ସେମାନଙ୍କଠାରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ ସେଥିପାଇଁ ଉଭୟ ଦ୍ୱାରା ଆପଣଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିଯିବ ।

ପରିସ୍ଥିତି ଅଧ୍ୟୟନ ୪: ବିଦ୍ୟାଳୟ ମୁଖ୍ୟ ଖାନ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି

ବିଦ୍ୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ଖାନ ସାର ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟ ଭଳି ଗୁରୁବାର ଦିନ ମଧ୍ୟ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଚାରିପଟେ ବୁଲୁଥିଲେ । ପୂର୍ବ ସୋମବାର ଦିନ ସେ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ ଯେ ସପ୍ତାହର ସବୁଦିନ ଶ୍ରେଣୀ ଆରମ୍ଭରୁ ପ୍ରମାଣ ସବୁ ସଂଗ୍ରହ କରିବେ ବୋଲି । ଦୁଇ ମିନିଟ୍ ପୂର୍ବରୁ ଶ୍ରେଣୀ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ଘଣ୍ଟା ବାଜିଗଲା, ସେ ବାରଣ୍ଡାର ଏମିତି ସ୍ଥାନରେ ଛିଡ଼ା ହେଲେ ଯେମିତିକି ସେ ଶ୍ରେଣୀ ଏବଂ ବାରଣ୍ଡାର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ଧାରାକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିପାରିବେ । ଘଣ୍ଟା ବାଜିବା କ୍ଷଣି ସେ ଶିକ୍ଷକ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଯେ ସମସ୍ତେ ଶ୍ରେଣୀରୁ ବାହାରି ଅନ୍ୟ ଏକ ଶ୍ରେଣୀକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ଯେଉଁଠି ସେମାନଙ୍କର ନୂଆ ପାଠ ପଢ଼ା ଆରମ୍ଭ ହେବ ।

ଆଜି ଶ୍ରୀମାନ ଖାନ ସାର ଜଣଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି, ଯାହାଙ୍କୁ ସେ ସବୁଦିନ ଦେଖିଥାନ୍ତି ଯେ ସେ ବିଳମ୍ବରେ ଶ୍ରେଣୀକୁ ଆସିଥାନ୍ତି ଏବଂ ପିରିଅଡ଼ ସରିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ପୂର୍ବରୁ ବାହାରି ଆସିଥାନ୍ତି । ସେ ଆଉ କେହି ନୁହନ୍ତି, ହିନ୍ଦୀ ସାର, ଶ୍ରୀମାନ ପଟେଲ । ସବୁଦିନ ପରି ଅଧୈର୍ଯ୍ୟ ଭାବେ ସେ ଶ୍ରେଣୀ ଗୃହ ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି, ଯେତେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଟେଲ ସାର ପଢ଼ା କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରି ନାହାନ୍ତି । ଖାନ ସାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ପଟେଲ ସାର ଧୀରେ ଧୀରେ ବାରଣ୍ଡାରେ ଚଶଲି ଯାଉଛନ୍ତି । ପ୍ରକୃତରେ ତାଙ୍କର ଯେଉଁ କ୍ଲାସଟା ନେବାର ଥିଲା, ସେ କିନ୍ତୁ ନେଲେ ନାହିଁ, ମାତ୍ର ତାହାର ସମୟ ଅବଧି ଅତିକ୍ରାନ୍ତ କରିଗଲାଣି । ସେ ସେହି ଶ୍ରେଣୀଟିକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ସିଧା ସହକର୍ମୀଙ୍କ ସାଧାରଣ କକ୍ଷକୁ ପଳାଇଗଲେ ।

ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ ପରେ ଶ୍ରୀମାନ ପଟେଲ ସାଧାରଣ କକ୍ଷରୁ ବାହାରି ଶ୍ରେଣୀ ଅଭିମୁଖେ ଯିବାକୁ ଲାଗିଲେ, ଯାହାକି ବର୍ତ୍ତମାନ ଅତ୍ୟଧିକ କୋଳାହଳମୟ ହୋଇଯାଇଛି ଏବଂ ଯେଉଁଥିପାଇଁ ପାଖ ଶ୍ରେଣୀ ଏହି ଶବ୍ଦରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ନିଜର ସମସ୍ତ କବାଟ ଝରକାକୁ ବନ୍ଦ କରିସାରିଛନ୍ତି, ଯଦିଓ ମୁକ୍ତ ବାୟୁ ଚଳାଚଳରେ ଅସୁବିଧା ଘଟୁଛି ।

ଖାନ ସାର୍, ପଟେଲ ସାରଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଶ୍ରେଣୀ କକ୍ଷକୁ ଗଲେ । ସବୁଦିନ ପରି ସେ ଶ୍ରେଣୀର ପଛ ପାଖକୁ ଚାଲିଲେ ଏବଂ ତୁରନ୍ତ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ତାଙ୍କ ଲାଗି ବସିବା ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥାନ ଠିକ୍ କରି ଦେଲେ । ଟେବୁଲ ଉପରେ ଥିବା ଜଣେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀର ବହିକୁ ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ ପରେ ଶ୍ରୀମାନ ପଟେଲ ସାଧାରଣ କକ୍ଷରୁ ବାହାରି ଶ୍ରେଣୀ ଅଭିମୁଖେ ଯିବାକୁ ଲାଗିଲେ, ଯାହାକି ବର୍ତ୍ତମାନ ଅତ୍ୟଧିକ କୋଳାହଳମୟ ହୋଇଯାଇଛି ଏବଂ ଯେଉଁଥି ପାଇଁ ପାଖ ଶ୍ରେଣୀ ଏହି ଶବ୍ଦରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ନିଜର ସମସ୍ତ କବାଟ ଝରକାକୁ ବନ୍ଦ କରିସାରିଛନ୍ତି, ଯଦିଓ ମୁକ୍ତ ବାୟୁ ଚଳାଚଳରେ ଅସୁବିଧା ଘଟୁଛି ।

ଖାନ ସାର, ପଟେଲ ସାରଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଶ୍ରେରୀ କକ୍ଷକୁ ଗଲେ । ସବୁଦିନ ପରି ସେ ଶ୍ରେଣୀର ପଛ ପାଖକୁ ଚାଲିଲେ ଏବଂ ତୁରନ୍ତ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ତାଙ୍କ ଲାଗି ବସିବା ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥାନ ଠିକ୍ କରିଦେଲେ । ଟେବୁଲ ଉପରେ ଥିବା ଜଣେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀର ବହିକୁ ନେଇ ନିଜକୁ ଆଡୁଆଳରେ ରଖିଲେ, ସେତେବେଳେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ବିଜ୍ଞାନର ଗୃହକର୍ମ ସାରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେ । ପଟେଲ ସାର ହିନ୍ଦୀର ଗୃହକର୍ମ କାର୍ଯ୍ୟ ଶୀଘ୍ର ଦେବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ନିଜର ଶ୍ରେଣୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଯେଉଁମାନେ ଦେଇ ନଥିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ଛିଡ଼ା ହେବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ପାଖାପାଖି ଶ୍ରେଣୀର ଅର୍ଦ୍ଧାଧିକ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲେ । ଖାନ ସାର ଘଣ୍ଟା ଦେଖିଲେ ଏବଂ ଜାଣିଲେ ଯେ ସେ ନେଇଥିବା ଶ୍ରେଣୀ ୨୦ ମିନିଟ୍ ସମୟ ଅତିକ୍ରାନ୍ତ କରିସାରିଲାଣି । ଗୃହକର୍ମର ଗୁରୁତ୍ୱ ଉପରେ ଖାନ ସାର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଠାରୁ ଅଧିକ ଭର୍ତ୍ସନା କରିସାରିଲେଣି । ପରେ ଖାନ ସାର ଶ୍ରେଣୀର ଅନ୍ୟ ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଖାତା ଦେଇଥିଲେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଅଧୈର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଅନବରତ ଭାବେ ସେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଶ୍ରେଣୀରୁ ବାହାରି ଆସିଲେ ଏବଂ ନିଜ କକ୍ଷକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କଲେ ଯେଉଁଠି ଏକ ଜଟିଳ ବର୍ତ୍ତାଳାପ ପାଇଁ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଆପଣ ସମ୍ବଳ -୧ "ତଦାରଖ ଏବଂ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ" କୁ ଦେଖିଥିବେ, ଯାହା ବହୁତ ଦରକାରୀ। ଏହା ସମାନ୍ତରାଳ ଭାବେ ଆପଣ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ସହ ଜଡ଼ିତ।

ଚିତ୍ର -୩ : ଜଣେ ଉତ୍ତମ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିପାରୁନଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଆପଣ କିଭଳି ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବେ ?

ଶିକ୍ଷଣକାର୍ଯ୍ୟ ୬: ଜଣେ ଉତ୍ତମ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିପାରୁନଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ

ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ ଆପଣ କିଭଳି ପଟେଲ ସାରଙ୍କୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବ । ଆପଣ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ କେତେକ ନୋଟ କରି ରଖନ୍ତୁ :

- ଆପଣ କିଭଳି କଥାବାର୍ତ୍ତା ଆରମ୍ଭ କରିବ ?
- କେଉଁ ମୁଖ୍ୟ ଦିଗ ଆପଣ ଉଠାଇବାକୁ ଚାହୁଁଛ ?

ମନେ ରଖନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ସହାୟତାର ପୁନଃଚିତ୍ରଣ ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଭଲ ଉପାୟ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ତୁମେ ସକାରାତ୍ମକ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିପାରିବେ ଏବଂ ପରେ ଘଟଣାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଶେଷ କରିପାରିବେ। ସକାରାତ୍ମକ ଇଚ୍ଛା ଯୋଗୁଁ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ସାକ୍ଷାତକାରରେ ବସିବା ପାଇଁ ସହମତି ଆସିବ। ଯେ ତାହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ସେଦିନ କଣ ତଫାତ ରହିଥିଲା।

ଆଲୋଚନା

ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଆରମ୍ଭ ପରେ ବୈଠକରେ କଣ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ହୋଇଥିଲା ସେ ବିଷୟରେ ଅଳ୍ପ ବହୁତ ପରୀକ୍ଷା କରାଯିବ। ମୁଖ୍ୟତଃ ଶିକ୍ଷକ ଯଦି ପାଠ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇନଥାନ୍ତି। ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ହେଉଛି ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷଣ ସମୟ ନଷ୍ଟ ହେଉଛି। ପାଠ ବିଳମ୍ବରେ ଆରମ୍ଭ ହେଉଛି, ଏହା ସାରିବା ପାଇଁ ସମୟ ନେଉଛି ଏବଂ ପରେ ଗୃହ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଚିରାଚରିତ ଢ଼ଙ୍ଗରେ ଗାଳିଗୁଲଜ କରୁଛୁ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଶିକ୍ଷଣ ସମୟ ନଷ୍ଟ ହେଉଛି। ଏହା ହେଉଛି ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଦିଗ ଯେଉଁଥିରେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ ସହାୟତା ଦରକାର, କିଭଳି ଶିକ୍ଷଣ ସମୟକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବେ ଏବଂ ଯାହା ଘଟୁଛି ସେଥିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଧ୍ୟାନ ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି।

ମନେରଖନ୍ତୁ ଯେ, ଯେତେବେଳେ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କର ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି, ସେଠାରେ ଏମିତି କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ଯେ କାହିଁକି ଆପଣ ସହାୟତାର ଯୋଜନା ପାଇଁ ସମୟ ନେଲେ ନାହିଁ। ସହାୟତା ଏକ କଳା, ଯାହା ଅତିରିକ୍ତ ସମୟ ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସ ଦ୍ୱାରା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ। ତେଣୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ କିଛି ସାହାଯ୍ୟ ପାଇବା ପୂର୍ବରୁ କିଛି ନୋଟ କରି ରଖନ୍ତୁ।

ମୁରଲୀଧରଣ ଏବଂ ସୁନ୍ଦରରମଣ, ୨୦୧୦ରେ ନିଜ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ। ଏହା ମଧ୍ୟ ଜଣାଉଥିଲା ଯେ ସେମାନଙ୍କ ପାଠ ପଢ଼ାର ପ୍ରଦର୍ଶନ ଅନ୍ୟ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ କମ୍ ଥିଲା। ଶିକ୍ଷକମାନେ ନିଜର ଶିକ୍ଷକ ଶୈଳୀ, ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବା ପରେ ହିଁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଛି, ମାତ୍ର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶନରେ କୌଣସି ଉନ୍ନତି ଘଟି ନଥିଲା। ସେମାନଙ୍କର ଶେଷ ମନ୍ତବ୍ୟ ଥିଲା ଯେ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ବ୍ୟବହାରକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସୂଚନା ନିବେଶ, ପ୍ରରୋଚନା କିମ୍ୱା ଅଭିସନ୍ଧି ଆବଶ୍ୟକ।

ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶନକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାର ଗୋଟିଏ ଉପାୟ ହେଉଛି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସୂଚନା ନିବେଶ କରିବାକୁ ହେବ, ଯାହା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଘରୋଇ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଆବଶ୍ୟକ। ଘରୋଇ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣ "ଶିକ୍ଷଣ-ଶିକ୍ଷାଦାନର ପରିବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରକ୍ରିୟା : ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରଶିକ୍ଷକ ଓ ପଥପ୍ରଦର୍ଶନ" ଶୀର୍ଷକ ବିଷୟଟି ପଢ଼ିଲେ ଅଧିକ ଜାଣିପାରିବେ। ନୂତନ ଜ୍ଞାନ କିମ୍ବା କୌଶଳର ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଆପଣ କେହି ଜଣେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହ ମିଶି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରିବେ। ଶିକ୍ଷଣକାର୍ଯ୍ୟ ୭ ଆପଣଙ୍କୁ କହୁଛି ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ଯାହାକୁ ପରେ ତଦାରଖ କରାଯିବ।

ଶିକ୍ଷଣକାର୍ଯ୍ୟ ୭: କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି

ଉପରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ମୁରଲୀଧରଣ ଏବଂ ସୁନ୍ଦରରମଣ, ୨୦୧୦ଙ୍କ ସନ୍ଦର୍ଭଟିକୁ ମନେରଖି ପରିସ୍ଥିତି ଅଧ୍ୟୟନ -୪ ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଖାନ ସାର ଏବଂ ଆପଣଙ୍କର କଥାକୁ ପରିକଳ୍ପନା କରନ୍ତୁ। ଶ୍ରୀମାନ ପଟେଲଙ୍କ ସହ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ ଯାହା ତାଙ୍କୁ ଶ୍ରେଣୀରେ କମ ପ୍ରଦର୍ଶନରୁ ବାହାରି ଆସିବା ପାଇଁ ସମର୍ଥ କରାଇବ। ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ବିକାଶ ପାଇଁ ଏହି ଯୋଜନା କିଭଳି ଆପଣଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି ଏବଂ ସଂବେଦନ ସହ କିପରି ଆପଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇ ପାରିବ ଏବଂ ନିଜକୁ ନିଜେ ପଟେଲ ସାର କିପରି କରିପାରିବେ। ଏହା ଆପଣଙ୍କୁ ଏବଂ ନିଜେ ଶ୍ରୀମାନ ଖାନଙ୍କୁ କିଭଳି ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି ତତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ। ପରିସ୍ଥିତି ଅଧ୍ୟୟନର କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଏବଂ ଏହାର କୌଶଳଗୁଡ଼ିକୁ ଅଭ୍ୟାସରେ ପରିଣତ କଲେ, ତାହାକୁ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କର ଶିକ୍ଷକ ଏବଂ ବିଦ୍ୟାଳୟର ବିକାଶ କରିବାରେ ବ୍ୟବହାର କରି ହେବ।

ଆଲୋଚନା

- ଉଦ୍ଭାବନକ୍ଷମ ହେବା ପାଇଁ ଏହା ଏକ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯୋଗ ହୋଇପାରେ। ଶ୍ରେଣୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲୁଥିବା ସମୟରେ ଶ୍ରୀମାନ ପଟେଲ ଶାରୀରିକ କାରଣ ହେତୁ ସହକର୍ମୀଙ୍କ ସାଧାରଣ କକ୍ଷକୁ ଫେରନ୍ତି, ତେବେ କାହିଁକି ଜଣେ ନିରିକ୍ଷକ ଆସୁନାହାନ୍ତି ଯିଏକି କାର୍ଯ୍ୟ ଫର୍ଦ୍ଦ କିମ୍ବା ପାଠ ଆରମ୍ଭରୁ ବହି ଯୋଗାଇପାରିବେ ?
- ଦଳଗତ ଭାବେ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଯଦି କିଛି ସୁଯୋଗ ଥାଏ ତେବେ ତାହା ଅନ୍ୟ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଭଲ ପାଠ ଆରମ୍ଭ ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ। କ'ଣ ଶ୍ରୀମାନ ପଟେଲ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରଶିକ୍ଷକ ଓ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକରୁ ଲାଭବାନ ହୋଇପାରିବେ ?
- ଯୋଜନା ଶେଷରେ ଏକ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଫର୍ଦ୍ଦ ରହିବା ଉଚିତ୍, ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଅଗ୍ରଗତି ନିମନ୍ତେ କାହା ସହ ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ନିୟମିତ ବୈଠକର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି।

ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯିଏ ଭଲ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରୁଛନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି। ସେ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ହୋଇପାରନ୍ତି ଯାହାଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣ ପୂର୍ବରୁ କେତେକ ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ଏହା ଗୋଟିଏ ନୂଆ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ହୋଇପାରେ। ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ ଯେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ତୁମେ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିବା ପ୍ରମାଣକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବେ, ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସୁନାମ ନୁହେଁ।

ଶିକ୍ଷଣକାର୍ଯ୍ୟ ୮: ଭଲ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରୁଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ

ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ବହୁତ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ପଢ଼ାଉଥିବାର ପାଠକୁ ଆପଣ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିଛନ୍ତି। ପାଠର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଂଶକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରନ୍ତୁ କିମ୍ବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିଗ ଯାହାକୁ ଆପଣ ଭଲ ବୋଲି ବିବେଚନା କରୁଛନ୍ତି। ଯତ୍ନ ସହକାରେ ସହାୟତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ ଯାହା ଆପଣ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ଏବଂ ନିଶ୍ଚିତ ରୁହନ୍ତୁ ଯେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ଠାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପହଞ୍ଚିଯିବ।

ଆପଣ ସହାୟତା ଦେବା ସମୟରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଦିଗଗୁଡ଼ିକର ଆବଶ୍ୟକତା ମନେ କରିବେ:

- କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରନ୍ତୁ
- ଆପଣ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଉଚ୍ଚମାନର ବୋଲି କାହିଁକି ବିଚାର କଲେ, ତାହା ବର୍ଣ୍ଣନା କରନ୍ତୁ।
- ପ୍ରମାଣର ସହ ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତୁ
- ଉପଯୁକ୍ତ ଦିଗ ଏବଂ ମାର୍ଗ ଠିକ କରନ୍ତୁ ଯାହା ଉପରେ ଆପଣଙ୍କର ଆଲୋଚନା ହେବ।

କ'ଣ କହିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ତାହା ଉପରେ ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ବୈଠକ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିବେଶ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ। ବୈଠକ ଚାଲୁଥିବା ସମୟରେ ଆପଣ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ପଚାରିପାରିବେ ଯେ କିଭଳି ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଭଲ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଅନ୍ୟ ପରିସରକୁ କିପରି ସଂପ୍ରସାରିତ କରିପାରିବେ।

ବୈଠକ ଶେଷରେ ଶିକ୍ଷକମାନେ ସହାୟତାଗୁଡ଼ିକୁ କିଭଳି ଗ୍ରହଣ କଲେ ନିଜ ଶିକ୍ଷଣ ପୁସ୍ତିକାରେ କିଛି ଲିପିବଦ୍ଧ କରି ରଖନ୍ତୁ। ଯେଉଁ ବ୍ୟବହାରଗୁଡ଼ିକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କଲେ ଆପଣ ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ? ବୈଠକ ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ପରେ ଆପଣଙ୍କର କିଭଳି ଭାବନା ଥିଲା ତାହା ମଧ୍ୟ ଲିପିବଦ୍ଧ କରି ରଖନ୍ତୁ। ଯଦି ଆପଣଙ୍କର କେହି ସହକର୍ମୀ ଅଛନ୍ତି ତେବେ ଆପଣ ସେମାନଙ୍କ ସହ ବିଶ୍ୱାସର ସହ ଆଲୋଚନା କରିପାରିବେ।

ଆଲୋଚନା

ଆଶାନୁଯାୟୀ ବୈଠକଟି ଭଲ ଭାବେ ହୋଇଥିବ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରଶଂସା ଭଲଭାବେ ଗ୍ରହଣୀୟ ହୋଇଥିବ। ଏହି ଏକକରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଯେ ପ୍ରମାଣର ଏକତ୍ରିକରଣ, ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ ଏବଂ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ଆଉ କଣ ଅଧିକ ସହାୟତା ଆବଶ୍ୟକ ଆପଣ ଜାଣିପାରିବେ ଯେତେବେଳେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ନିମ୍ନମାନର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାକୁ ହେବ ତାହା ଏକ ସମୟ ସାପେକ୍ଷ ଓ ଆବେଗପୂର୍ଣ୍ଣ କାମ ଅଟେ।

୫. ପ୍ରମାଣର ଏକତ୍ରିକରଣ, ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ ଏବଂ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ବିକାଶ ପାଇଁ ଚାଲିଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା

ପ୍ରମାଣର ଏକତ୍ରିକରଣ, ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ ଏବଂ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟା କାର୍ଯ୍ୟ ସୁରୁଖୁରୁରେ ହେବ ଯେତେବେଳେ ଏହା ଏକ ଚଳନ୍ତି ପ୍ରକ୍ରିୟା ରୂପେ ପ୍ରତୀୟମାନ ହେବ।

ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇନଥିବା ଦୁର୍ବଳ ପ୍ରଦର୍ଶନର ହାରକୁ କମାଇବାର ସୁଯୋଗ ଥାଏ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନକୁ ଏକ ସ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନେଇ ଆସିଥାଏ। ସମସ୍ତ ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ ବିଦ୍ୟାଳୟ ମୁଖ୍ୟଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ। ଏହାକୁ ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହଭାଗିତା ମାଧ୍ୟମରେ କରିବା ଅବାଶ୍ୟକ କାରଣ ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କର ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିଥାଏ।

ଭିଡ଼ିଓ: ବିଦ୍ୟାଳୟ ନେତୃତ୍ୱ – ମୁଖ୍ୟ ଶିକ୍ଷକ

ଶିକ୍ଷଣକାର୍ଯ୍ୟ ୯ : ଶିକ୍ଷାଦାନର ନିୟମିତ ସମୀକ୍ଷା

ନିଜ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ କୌଣସି ଏକ ପାଠର ଶିକ୍ଷାଦାନ ଉପରେ ନିୟମିତ ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ। ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ ପାଠର ଆରମ୍ଭରେ, ଗୃହ କର୍ମ ସ୍ଥିର କରିବାରେ କିମ୍ବା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ-ଶିକ୍ଷକ ସମ୍ପର୍କ ଉପରେ ସ୍ଥିର ହୋଇପାରେ।

ଆପଣ ନିଜର ଧ୍ୟାନକୁ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ କାରକ ଅଛି - ଟେସ-ଇଣ୍ଡିଆ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା କେତେକ ମୁଖ୍ୟ ସମ୍ବଳ ଆପଣ ଚାହୁଁଥିବା ଶିକ୍ଷାଦାନର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗକୁ ଖୋଜିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବ। ଆପଣ ସମ୍ବଳ-୨, "ପାଠ ଯୋଜନା"କୁ ଶିକ୍ଷକ ସହାୟକ ପୁସ୍ତିକା ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବେ, କିମ୍ବା ଏହା ଆପଣଙ୍କୁ କେଉଁଥିରେ ନଜର ରଖିବ ତାହା ସ୍ଥିର କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ।

କାହିଁକି ଶିକ୍ଷାଦାନର ସେହି ଦିଗକୁ ଠିକ କଲେ ତାହାକୁ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କର ଶିକ୍ଷଣ ପୁସ୍ତିକାରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରି ରଖନ୍ତୁ। ପୁଣି ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆପଣ କେଉଁ ଦିଗଗୁଡ଼ିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଚ ଏବଂ କାହିଁକି ତାହା ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ତଳ ଲିଖିତ ଘଟଣା ଅଧ୍ୟୟନକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରନ୍ତୁ :

ପରିସ୍ଥିତି ଅଧ୍ୟୟନ ୫ : ଏସ.ଏସ. ତାଙ୍କ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରଗତିକୁ ଅନୁକରଣ କରୁଛନ୍ତି

ସୁନିତା ସାହୁ (ଖୁସିରେ ସମସ୍ତେ ଏସ.ଏସ. ବୋଲି ଡ଼ାକିଥାନ୍ତି) ଅତି ମନଯୋଗ ସହ ତାଙ୍କ ବିଦ୍ୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ଶିକ୍ଷଣ ପୁସ୍ତିକା ପତିପାଳନ କରନ୍ତି। ସେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ପିଛିଲା ବର୍ଷକୁ ଦେଖିବା ମୂଲ୍ୟହୀନ ଅଟେ, ସେ ଗଭୀର ଭାବେ ଚିନ୍ତା କଲେ ମାସ ମାସ ଧରି ସେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ ତାହା ମଧ୍ୟ ଭିତ୍ତିହୀନ।

ଏହି ମାସ ସେ ସ୍ଥିର କଲେ ଯେ, ସେ ଶ୍ରେଣୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବେ। ତାଙ୍କର ମୂଳ ଅଭିପ୍ରାୟ ହେଉଛି।

- ଶିକ୍ଷକ, ବିଷୟବସ୍ତୁର ପାଠ ଏବଂ ଏହାର ଫଳାଫଳକୁ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ଆକାରରେ ଶେଷ କରିବେ
- ପାଠ ଶେଷରେ ଦିଆଯାଉଥିବା ଗୃହକର୍ମ ସମସ୍ତ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସହଜସାଧ୍ୟ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବ
- ଠିକ ସମୟରେ କ୍ଲାସ ସରୁଥିବ

ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ଏକ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସ୍ମାରକପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାଣ୍ଟି ଦିଆଗଲା ଏବଂ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଦିଆଗଲା ଯେ ଏହି ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷଣ ସ୍ତରକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ। ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ ମିଳିଯିବା ପରେ, ଏହା ଅବିକଳ ନକଲ ବାହାର କରାଯିବ ଏବଂ ସହକର୍ମୀଙ୍କ ସାଧାରଣ କକ୍ଷର ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଫଳକରେ ଲଗାଯିବ।

- ଠିକ ସମୟରେ କ୍ଲାସ ସରୁଥିବ

ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଏକ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସ୍ମାରକପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାଣ୍ଟିଦିଆଗଲା ଏବଂ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଦିଆଗଲା ଯେ ଏହି ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷଣ ସ୍ତରକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ। ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ ମିଳିଯିବା ପରେ, ଏହା ଅବିକଳ ନକଲ ବାହାର କରାଯିବ ଏବଂ ସହକର୍ମୀଙ୍କ ସାଧାରଣ କକ୍ଷର ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଫଳକରେ ଲଗାଯିବ।

ଏସ.ଏସ୍. ଏମିତି ଖେଳାଳି ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ଯିଏ କି ସପ୍ତାହ ସାରା ତାହାକୁ ପୂରଣ କରିବ। ଏକ ଟେବୁଲ ଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ପାଞ୍ଚୋଟି ସ୍ତମ୍ଭ ଏବଂ ସାତଟି ଧାଡ଼ି ରହିଛି। ପ୍ରଥମ ସ୍ତମ୍ଭର ଶିରୋନାମା ହେଉଛି "ବିଷୟ" ଏବଂ ଏହା ତଳେ ବିଜ୍ଞାନ, ସାମାଜିକ ବିଜ୍ଞାନ, ଗଣିତ ଏବଂ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପଢ଼ାଯାଉଥିବା ସମସ୍ତ ଭାଷା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଷୟ ଉଲ୍ଲେଖିତ ଅଛି। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ତମ୍ଭର ଶିରୋନାମା ଶ୍ରେଣୀ : 'ନବମ-କ', 'ନବମ - ଖ', 'ଦଶମ-କ' ଏବଂ 'ଦଶମ-ଖ' ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖିତ ଅଛି।

ଟେବୁଲଟି ପୂରଣ ହେବା ଆରମ୍ଭ ହେଲା। ସେ 'ନବମ-ଖ'ରେ ବିଜ୍ଞାନ କ୍ଲାସ ନେବା ପାଇଁ ଶେଷ ଦଶମିନିଟ୍ ଚାଲିଗଲେ। କେବଳ ମାସ ଶେଷର ଫଳାଫଳ ଉପରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ନିଜର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ସାରଣୀ ପୂରଣ କରିଥିଲେ। ସେ ଏହିଭଳି ଏକା ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟ 'ଦଶମ-କ'ର ଇଂରାଜୀ, 'ନବମ-ଖ'ର ହିନ୍ଦୀ ଏବଂ 'ନବମ-ଖ'ର ସାମାଜିକ ବିଜ୍ଞାନରେ କରିସାରିଛନ୍ତି। ସେ ଯୋଜନା କରିଛନ୍ତି ଏହି ସପ୍ତାହରେ ବାକି ଥିବା ସମସ୍ତ ଶ୍ରେଣୀରେ ନିଜର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତ କରିବେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ବୈଠକ ବସିବା ପୂର୍ବରୁ ସହକର୍ମୀଙ୍କ ସାଧାରଣ କକ୍ଷରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବେ। ତଥ୍ୟକୁ ନେଇ ସେ ଏମିତି ଏକ ଯୋଜନା କରିଛନ୍ତି ଯାହାଦ୍ୱାରା କୌଣସି ନାମ ନନେଇ ଏହାକୁ 'ପାଇ ଚାର୍ଟ'ରେ ପ୍ରକାଶ କରିହେବ। ବୈଠକରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ଥିବା ଶିକ୍ଷକ ଯେଉଁମାନେ ଭଲ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିପାରୁନାହାନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ସଫଳତା ପାଇବା ପାଇଁ ସେ କିଭଳି ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବେ।

ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ କିଭଳି ପାଠ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିହେବ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ ଆଗେଇ ଆସିଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ମିଳିତ ଭାବେ କିଭଳି ଉନ୍ନତ ଧରଣର ପାଠ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିହେବ ସେଥିପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ। 'ନବମ-ଖ' ର ହିନ୍ଦୀ ପାଠ ଯୋଜନା ମୀନାକ୍ଷୀ ଦିଦିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅତି ସୁନ୍ଦର ଭାବେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପାଠର ସାରାଂଶ ମଧ୍ୟ ବହୁତ ସୁନ୍ଦର ଥିଲା, ଯେଉଁଠି ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ସେମାନଙ୍କର ପାଠ ଜାଣିପାରୁଥିଲେ। ମୀନାକ୍ଷା ଦିଦି ସହାୟତା ପାଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ଅତିଶୟ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ ମାତ୍ର ଅନ୍ୟ ଶିକ୍ଷକ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସେ ଏକ ଆଦର୍ଶ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ କିଛି ସମୟ ଲାଗିଗଲା। ଏସ.ଏସ. ସେଦିନର ଖାତାରେ ଏକ ଛୋଟ ତାରା ଚିହ୍ନ ଦେଇ ଚିହ୍ନଟ କଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ଯୋଜନା ସଫଳ ହୋଇଛି। ସେ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଯେ ମାସ ଶେଷ ବେଳକୁ ବାକି ଥିବା ତିନୋଟି ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂରଣ ହୋଇଯିବ।

ଏହାପରେ ସେ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରୁନଥିଲେ ଯେ ସେ ଏହି ସଫଳତାକୁ କିଭଳି ନିଜ ସହକର୍ମୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାଳନ କରିବେ। ତାଙ୍କର ଯୋଜନା ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଲା। ସେ ତାଙ୍କର ଡ଼ାଇରୀରେ ଶେଷଥର ପାଇଁ ଲେଖିଲେ, "ମୋର ଗୃହ କାର୍ଯ୍ୟ : କିଭଳି ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କଠାରୁ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପାଠର ଶଙ୍କେପଣରୁ ସହାୟତା ମିଳିପାରିବ ଏବଂ କିଭଳି ସେ ସବୁ ସହାୟତାକୁ ଏକତ୍ରିତ କରିହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଲିଖିତ ଆକାରରେ ଜଣାଇହେବ।"

ଶିକ୍ଷଣକାର୍ଯ୍ୟ ୧୦ : ଅପାଣଙ୍କ ଯୋଜନାର ସମୀକ୍ଷା

ଆପଣ ପରିସ୍ଥିତି ଅଧ୍ୟୟନ-୫କୁ ପଢ଼ିସାରିବା ପରେ ଆପଣଙ୍କର ନିଜ ପାଠ ଯୋଜନାକୁ ଦେଖନ୍ତୁ ଏବଂ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ କିଭଳି ଆପଣ ଏହାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିପାରିବେ। ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଦୁଇଜଣ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହ ନିଜର ଚିନ୍ତାଧାରା ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଏହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଯଦି ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ଭାବୁଛନ୍ତି, ସେଥି ପ୍ରତି ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖନ୍ତୁ।

ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଅଧିକାର ଅଛି ଏକ ସୁନ୍ଦର ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଆଶା କରିବା ମାତ୍ର ସବୁବେଳେ ପାଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ଏଥିପାଇଁ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ କାରଣ ରହିଛି ଏବଂ ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟେ ହେଉଛି - ଶିକ୍ଷକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ - ଏବଂ ବିଦ୍ୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ଭାବେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବାର ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି।

୬ ସାରାଂଶ

ପରନ୍ତୁ, ଏହା କେବଳ ଗୋଟିଏ ସଂଗଠିତ ସଂସ୍ଥାରେ ସମ୍ଭବ, ଯେଉଁଠାରେ ବିଶ୍ୱାସର ସ୍ତର ବହୁତ ଅଧିକ। ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ସମସ୍ତେ ନିଜ ମୂଲ୍ୟକୁ ଅନୁଭବ କରୁଥିବେ ଏବଂ ଜାଣିଥିବେ ଏହା ହେଉଛି ସେମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷକତାର ବ୍ୟବହାର, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ତର ପରିବର୍ତ୍ତେ ଏହାକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଉଛି, ନହେଲେ ଏହା ଖରାପ ଚିନ୍ତାଧାରା ଏବଂ ଶତ୍ରୁତା ସୃଷ୍ଟି କରିବ। କୌଣସି କଷ୍ଟକର ସ୍ଥିତିକୁ ସାମ୍ନା କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ସକାରାତ୍ମକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ ସମୟରେ ଅଭ୍ୟାସ କରିବା ବହୁତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ।

ଯେତେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଶ୍ରେଣୀଗତ ବ୍ୟବହାର ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରତିଫଳନ ହେବ, ବସ୍ତୁନିଷ୍ଠ ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନର ମାନ ନିମ୍ନ ସ୍ତରକୁ ଖସିଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି - ବିଶେଷ ଭାବେ ଯେଉଁଠାରେ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନର ଯୋଜନାମାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବ। ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଏକ ପରମ୍ପରା ସୃଷ୍ଟି ହେବ ଯେଉଁଠାରେ ନିରୀକ୍ଷଣ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ଦୀର୍ଘ ସମୟ, ପ୍ରାୟତଃ ଏକ ବର୍ଷ ଲାଗିବ। ଯଦିଓ ଏହାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା କଷ୍ଟ, ଆପଣଙ୍କୁ କେତେ ବାଧା ବିଘ୍ନର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ, ତଥାପି ସ୍ୱର୍ଶକାତର ଏବଂ ନ୍ୟାୟିକ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ଏହା ସମ୍ଭବ।

ଏହି ଏକକଟି କେତେକ ଅଧ୍ୟାୟ ପରିବାରର ଅଂଶ ବିଶେଷ ଯାହାକୁ ଶିକ୍ଷଣ-ଶିକ୍ଷାଦାନର ପରିବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର କେତେକ ମୁଖ୍ୟ ଦିଗ ସହ ତୁଳନା କରାଯାଇଛି। ଆପଣ ଜାଣିବାକୁ ପାଇବେ ଯେ ଆପଣଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଦକ୍ଷତାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଏହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବସ୍ଥାରେ ଆପଣଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ:

- *ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଶିକ୍ଷଣ-ଶିକ୍ଷାଦାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ନେତୃତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ*
- *ମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଶିକ୍ଷଣ-ଶିକ୍ଷାଦାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ନେତୃତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ*
- *ଆପଣଙ୍କ ବିଦ୍ୟାଳୟର ମୂଲ୍ୟାୟନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ନେତୃତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ*
- *ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ବୃତ୍ତିଗତ ବିକାଶକୁ ନେତୃତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ*
- *ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ*
- *ଆପଣଙ୍କ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ବ୍ୟବହାରକୁ ନେତୃତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ*
- *ଆପଣଙ୍କ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଏକ ଫଳପ୍ରଦ ଶିକ୍ଷଣ ସଂସ୍କୃତିର ବିକାଶ*
- *ଆପଣଙ୍କ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅନ୍ତର୍ନିବେଶୀ ଶିକ୍ଷାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବାୟ*
- *ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଫଳପ୍ରଦ ଶିକ୍ଷାଲାଭ ପାଇଁ ସମ୍ବଳର ସୁବିନିଯୋଗ*

ସମ୍ବଳ

ସମ୍ବଳ - ୧ : ତଦାରଖ ଏବଂ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ

ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ନିୟମିତ କିମ୍ବା ତଦାରଖ କରି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପ୍ରଦାନ ଦେଲେ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚିତ ଉନ୍ନତି ହେବ। ତେଣୁ ସେମାନେ ଜାଣିପାରିବେ ତାଙ୍କଠାରୁ କଣ ଆଶା କରାଯାଉଛି ଏବଂ ସେମାନେ ନିଜର ପଢ଼ା ଶେଷ କରିବା ପରେ ସହାୟତା ପାଇପାରିବେ। ଆପଣଙ୍କର ଏହି ଗଠନମୂଳକ ଚିନ୍ତାଧାରା ପାଇଁ ସେମାନେ ନିଜ ପ୍ରଦର୍ଶନରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବେ।

ତଦାରଖ

ବହୁ ସମୟରେ ଦକ୍ଷ ଶିକ୍ଷକମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିଥାନ୍ତି। ସାଧାରଣତଃ, ଅଧିକାଂଶ ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ଶୁଣି କରି ଏବଂ ସେମାନେ ଶ୍ରେଣୀରେ କରୁଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିଥାନ୍ତି। ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ପ୍ରଗତିକୁ ତଦାରଖ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ କଷ୍ଟ କାରଣ ଏହା ତାଙ୍କୁ ନିମ୍ନଲିଖିତରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି :

- ଉଚ୍ଚ ଗ୍ରେଡ଼କୁ ହାସଲ କରିବା
- ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଦର୍ଶନରେ ଅଧିକ ତତ୍ପର ହେବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହିବା

- ସେମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷଣର ଅଭିବୃଦ୍ଧି
- ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଆଞ୍ଚଳିକ ସ୍ତରର ମାନବ ପରୀକ୍ଷାରେ ସ୍ଥାନ ପାଇବା ପାଇଁ ଆଶା କରିବା

ଏହା ମଧ୍ୟ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକଭାବେ ସ୍ଥିର କରିବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ

- କେତେବେଳେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବେ କିମ୍ବା ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବେ
- କେତେବେଳେ ପ୍ରଶଂସା କରିବେ
- କେତେବେଳେ ଆହ୍ୱାନ ଦେବେ
- କିଭଳି ଭିନ୍ନ ଧରଣର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ କରିବେ
- ଭୁଲ ହେଲେ କ'ଣ କରିବେ

ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଉନ୍ନତି ନିଶ୍ଚିତ ଯେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ସଠିକ ସହାୟତା ସେମାନଙ୍କର ଅଗ୍ରଗତି ନିମନ୍ତେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ। ତଦାରଖ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଦ୍ୱାରା ନିୟମିତ ଭାବେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ ସମ୍ଭବ। ଆପଣ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ଅନୁମତି ଦେବେ ଯେ କିଭଳି ସେମାନେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଭାବେ କଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି।

ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାରେ ଆପଣ ଗୋଟିଏ ପ୍ରତିବନ୍ଧକକୁ ସାମ୍ନା କରିବ, ଯାହାକୁ ନିଜସ୍ୱ ତଦାରଖ କୁହାଯାଏ। ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ, ମୁଖ୍ୟତଃ ଯିଏ ସଂଘର୍ଷ କରିଥାଏ, ନିଜର ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ନିଜ ସ୍ୱତାଧିକାର ବ୍ୟବହାର କରୁନାହାନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ନିଜର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଆପଣ କୌଣସି ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବ କିମ୍ବା ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିର, ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଯୋଜନା ଏବଂ ସମୟସୀମା ସ୍ଥିର ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଅଗ୍ରଗତି ନିମନ୍ତେ ନିଜସ୍ୱ ତଦାରଖ ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବ। ନିଜେ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କରି ଏବଂ ନିଜସ୍ୱ ତଦାରଖର କୌଶଳରେ ନିପୁଣତା ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ତଥା ଜୀବନ ସାରା ଭଲ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିପାରିବେ।

ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ଶୁଣିବା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବା

ଅନେକ ସମୟରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ଶୁଣିବା ଏବଂ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା କାର୍ଯ୍ୟ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସାଧାରଣ ଭାବେ ହୋଇଥାଏ। ଏହା ତଦାରଖ ପାଇଁ ଏକ ସାଧାରଣ କୌଶଳ। ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ :

- ବଡ଼ ପାଟିରେ ପଢୁଥିବା ସମୟରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ଶୁଣିବାରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବେଳେ ଚାରିପଟେ ବୁଲନ୍ତୁ। ଆପଣ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀ ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ ଯେ କେଉଁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଅଧିକ ସାହାଯ୍ୟ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ଏବଂ କାହାଠାରେ କୌଣସି ଭୁଲ ବୁଝାମଣା ଅଛିକି ତାହାର ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବେ। ଆପଣ ଏହି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବେ ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ଆପଣ ଶ୍ରେଣୀକୁ ସହାୟତା ଦେବେ ନା ଦଳ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ଉତ୍ସାହିତ କରିବେ।

ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ

ସହାୟତା ହେଉଛି ଏକ ସୂଚନା ଯାହା ଆପଣ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ କିଭଳି ଲକ୍ଷ୍ୟ କିମ୍ବା ଆଶାତୀତ ଫଳ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି। ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ଫଳ ପ୍ରଦ ସହାୟତା ଏହିଭଳି ଭାବେ ପ୍ରଦାନ କରିହେବ:

- କ'ଣ ଘଟିଲା ତତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ତଥ୍ୟ
- କିପରି ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟି ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଭାବେ ହେଲା ତାର ମୂଲ୍ୟାୟନ
- କିଭଳି ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନରେ କିପରି ଉନ୍ନତି ହେବ ସେଥିପାଇଁ ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶନ କିମ୍ବା ପରାମର୍ଶ ଯେତେବେଳେ ଆପଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଏହା ଜାଣିବାରେ ସହାୟକ ହେବ;
- ସେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ କରୁଛନ୍ତି
- ବର୍ତ୍ତମାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ କଣ ଆରମ୍ଭ କରିପାରି ନାହାନ୍ତି

- କିଭଳି ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ କିପରି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ତୁଳନୀୟ
- କିଭଳି ସେମାନେ କିପରି ଉନ୍ନତି କରିପାରିବେ

ଏହା ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ଏକ ଫଳପ୍ରଦ ସହାୟତା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ। ଆପଣ ଚାହିଁଲେ ବି ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷଣ ସ୍ତରରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିବେ ନାହିଁ କାରଣ ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରମାଣ ସ୍ପଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ। ଫଳପ୍ରଦ ସହାୟତା ହେଉଛି;

- ଯେଉଁ ପାଠ ନିଆଯାଉଛି ତାହା ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ କରିବା ଏବଂ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରୁଥିବା ପାଠର ଶିକ୍ଷାଦାନ।
- ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ବିନମ୍ରଭାବେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ କହିବାକୁ ହେବ ଯେ କେଉଁଟି ଭଲ, ସେମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷଣରେ ଏବଂ ତତସହିତ କେଉଁଟିରେ ଉନ୍ନତିର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି।
- କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା, ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ କହିବା ସେମାନେ ଯାହା କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ତାହା କରିବେ।
- ଉପଯୁକ୍ତ ଭାଷା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଯାହା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ବୁଝିବାରେ ସହଜ ହେବ।
- ଠିକ୍ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ଦେବା ଉଚିତ୍ – ଯଦି ଏହା ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ହୋଇଥାଏ, ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଚିନ୍ତା କରିବା ଉଚିତ୍ ଯେ, “ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହା କରିବାକୁ ଯାଉଛି।” ବହୁତ ବିଳମ୍ବ ହେଲା ଏବଂ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଚାରିଆଡ଼େ ରହିପାରେ ଏବଂ ସେମାନେ ପଛକୁ ଫେରିବାକୁ ଚାହୁଁନାହାନ୍ତି ଏବଂ ଯାହା କୁହାଯାଉଛି ତାହା କରୁଛନ୍ତି।
- ଯଦିଓ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷଣ ପୁସ୍ତିକାରେ ସହାୟତା ସଂପର୍କରେ କୁହାଯାଉଛି କିମ୍ବା ଲେଖାଯାଇଛି, ଏହା ବହୁତ ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇପାରିବ ଯଦି ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ନୀତି ନିୟମକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରାଯିବ।
- ଠିକ୍ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ଦେବା ଉଚିତ୍ – ଯଦି ଏହା ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ହୋଇଥାଏ, ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଚିନ୍ତା କରିବା ଉଚିତ୍ ଯେ, “ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହା କରିବାକୁ ଯାଉଛି ।” ବହୁତ ବିଳମ୍ବ ହେଲା ଏବଂ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଚାରିଆଡ଼େ ରହିପାରେ ଏବଂ ସେମାନେ ପଛକୁ ଫେରିବାକୁ ଚାହୁଁନାହାନ୍ତି ଏବଂ ଯାହା କୁହାଯାଉଛି ତାହା କରୁଛନ୍ତି।

ଯଦିଓ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷଣ ପୁସ୍ତିକାରେ ସହାୟତା ସଂପର୍କରେ କୁହାଯାଉଛି କିମ୍ବା ଲେଖାଯାଇଛି, ଏହା ବହୁତ ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇପାରିବ ଯଦି ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ନୀତି ନିୟମକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରାଯିବ।

ପ୍ରଶଂସା ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାଷାର ବ୍ୟବହାର

ନିନ୍ଦା କରିବା କିମ୍ବା ଠିକ୍ କରିବା ଅପେକ୍ଷା, ସେତେବେଳେ ଆମେ ବହୁତ ଭଲ ଅନୁଭବ କରୁ ଯେତେବେଳେ ଆମେ ପ୍ରଶଂସା ଏବଂ ଉତ୍ସାହିତ କରୁ। ପୁନର୍ବଳନ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାଷା ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା, ସମଗ୍ର ଶ୍ରେଣୀ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ସବୁ ବୟସର ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ପ୍ରେରଣା ପାଇବେ। ମନେ ରଖନ୍ତୁ ପ୍ରଶଂସା ସର୍ବଦା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରହିବା ଉଚିତ୍, ନହେଲେ ଏହା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଉନ୍ନତିରେ ସହାୟକ ହେବ ନାହିଁ। “ଭଲ କାମ କରିଛ” ଏଥିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ନାହିଁ, ତେଣୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଗୋଟେ ଭଲ ହେବ;

ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ତତ୍ ସହିତ ସଂଶୋଧନ କରିବା

ଆପଣ ଯେଉଁ ଢ଼ଙ୍ଗରେ କହୁଛନ୍ତି ତାହା ଆପଣଙ୍କର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷଣରେ ସହାୟକ ହେଉଛି ତା ଯଦି ଆପଣ ସେମାନଙ୍କୁ କହିବେ ଯେ କୌଣସି ଉତ୍ତରଟି ଠିକ୍ ନାହିଁ ଏବଂ ସେଠାରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ସାରିଦେବେ ତାହାହେଲେ ଆପଣ ସେମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବାର ସୁଯୋଗକୁ ହାତଛଡ଼ା କରିବେ। ଯଦି ଆପଣ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ କୌଣସି ସୂଚନା ଦେବେ କିମ୍ବା ପୁଣି ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିନ୍ତି, ସୋମନଙ୍କୁ ଗଭୀର ଭାବେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦେବେ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଖୋଜି ପାଇବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଆପଣ ସମସ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ନେବେ। ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ, ତୁମେ ଗୋଟିଏ ଭଲ ଉତ୍ତର ପାଇଁ କିମ୍ବା ଗୋଟେ ସମସ୍ୟାକୁ ସଠିକ୍ ଭାବେ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସ୍ୱାହିତ କରିବେ ଏହିଭଳି ଭାବେ କହିବେ :

ଏହା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଉତ୍ସାହିତ କରିଥାଏ। ଏହି ସବୁ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀରେ ସମାଲୋଚନା ମଧ୍ଯ କରିପାରିବେ ଯଥା:

ଉଚ୍ଚାରଣ କିମ୍ବା ଶବ୍ଦ ଗଣନାରେ ଭୁଲ କରୁଥିବା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ 'ହଁ' କିମ୍ବା 'ନାଁ' କହି ସଂଶୋଧନ କରିବା ଏକ ଭଲ ଉପାୟ ଅଟେ ମାତ୍ର ଆପଣ ମଧ୍ୟ ଆପଣଙ୍କର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ସଠିକ୍ ଉପାୟରେ ଉତ୍ତର ଦେବା ପାଇଁ ଯତ୍ନ ନେଇପାରିବେ, ସମାନ ପ୍ରକାର ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ସଂଯୋଗ ସ୍ଥାପନ କିମ୍ବା କୌଣସି ଏକ ଭୁଲ ଉତ୍ତର ପାଇଁ ଖୋଲା ଆଲୋଚନା କର।

ସ୍ୱ-ସଂଶୋଧନ ଏବଂ ସାଙ୍ଗ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧନ ବହୁତ ଭଲ ଏବଂ ତେଣୁ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ କହିପାରିବେ ଯେ ସେମାନେ ଦଳଗତ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସମୟରେ କିମ୍ବା ଯୁଗଳ ଭାବେ ନ୍ୟସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବେ। ଥରକେ ଗୋଟିଏ ଦିଗ ଉପରେ ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିବା ଦ୍ୱାରା ସୂଚନାରେ କୌଣସି ବିଶେଷ ଅସୁବିଧା ହେବ ନାହିଁ।

ସମ୍ବଳ ୨: ପାଠର ଯୋଜନା

ଯୋଜନା ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତୁତି କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ?

ଭଲ ପାଠର ଯୋଜନା ହେବା ଆବଶ୍ୟକ। ଯୋଜନା କରିବା ଦ୍ୱାରା ଆପଣଙ୍କର ଶିକ୍ଷାଦାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଉନ୍ନତ ହେବ ଏବଂ ଠିକ୍ ସମୟରେ ସରିବ। ଏହାର ଅର୍ଥ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଏବଂ ଆଗ୍ରହୀ ହେବେ। ଉପଯୁକ୍ତ ଯୋଜନାରେ କିଛି ନମନୀୟତା ରହିଥାଏ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ କଣ ପଢ଼ାଉଛନ୍ତି ତାହା ସହଜରେ ଜାଣିପାରନ୍ତି। ଗୁଡ଼ିଏ ପାଠର ଯୋଜନା କରିବା ସମୟରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷଣ ସ୍ତରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିବା ଉଚିତ୍, ଯାହା ବୁଝାଉଛି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ସଠିକ୍ ସମ୍ବଳ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷଣରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ।

ଯୋଜନା ଏକ ନିୟମିତି ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଯାହା ଆପଣଙ୍କୁ ଉଭୟ ଏକକ ପାଠ ଏବଂ ବହୁ ପାଠ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ। ପାଠ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ବିଭିନ୍ନ ସୋପାନ ଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି:

- ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ କଣ ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରୁଛନ୍ତି ସେଥିପ୍ରତି ନିଶ୍ଚିତ ରହିବା
- ଆପଣ ପଢ଼ାଇବାକୁ ଯାଉଥିବା ପାଠକୁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ କିଭଳି ବୁଝିପାରିବେ ତାହା ସ୍ଥିର କରିବେ ଏବଂ ଯାହା ଆପଣ ପାଇବେ ତାହା ଉପରେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେବା ପାଇଁ କିଭଳି ନମନୀୟତା ରଖିପାରିବେ
- ପଛକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ଦେଖନ୍ତୁ ଯେ କିଭଳି ଭଲରେ ପାଠ ଆଗକୁ ଯାଉଛି ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟକ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଆପଣଙ୍କର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ କଣ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କଲେ।

ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ପାଠ ପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି

ଯେତେବେଳେ ଆପଣ କୌଣସି ଏକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମକୁ ଯୋଜନା ପାଇଁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରୁଛନ୍ତି, ତେବେ ଏହାର ପ୍ରଥମ ସୋପାନ ହେଉଛି କିଭଳି ଆପଣ ବିଷୟଟିକୁ ଭଲ ଭାବେ ଭାଗ ଭାଗ କରୁଛନ୍ତି ଏବ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଲୋଚ୍ୟ ବିଷୟକୁ କିଭଳି ଛୋଟ ଛୋଟ ବିଭାଗରେ ପରିଣତ କରିପାରୁଛନ୍ତି। ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଥିବା ସମୟ ତତ୍ ସହିତ ଯେଉଁ ଉପାୟରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଅଭିବୃଦ୍ଧି କରିହେବ ଏବଂ ଜ୍ଞାନ ଓ କୌଶଳକୁ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ବୃଦ୍ଧି କରିହେବ, ତାହା ଉପରେ ଆପଣ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଆପଣଙ୍କର ଅଭିଜ୍ଞତା କିମ୍ୱା ସହକର୍ମୀଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନାରୁ ଆପଣ ଜାଣିବେ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟେ ଏକକକୁ ଚାରୋଟି ପାଠରେ ସାରି ହେଉଥିବା ସମୟରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଏକକ ଦୁଇଟି ପାଠରେ ସାରିହେବ। ଆପଣ ଅବଗତ ଥିବେ ଯେ ଆପଣ ଭିନ୍ନ ଉପାୟରେ ଏବଂ ଭିନ୍ନ ସମୟରେ, ସେ ପାଠ ନିକଟକୁ ଫେରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ ଅନ୍ୟ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକୁ ସମାପ୍ତ କରିବାକୁ ହେବ କିମ୍ୱା କେତେକ ବିଷୟର ପୁନଃ ବୃଦ୍ଧି ଘଟୁଛି।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଠ ଯୋଜନାରେ ନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଯେ :

- ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ କଣ ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରୁଛନ୍ତି ସେଥିପ୍ରତି ନିଶ୍ଚିତ ରହିବା
- ଆପଣ ପଢ଼ାଇବାକୁ ଯାଉଥିବା ପାଠକୁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ କିଭଳି ବୁଝିପାରିବେ ତାହା ସ୍ଥିର କରିବେ ଏବଂ ଯାହା ଆପଣ ପାଇବେ ତାହା ଉପରେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେବା ପାଇଁ କିଭଳି ନମନୀୟତା ରଖିପାରିବେ
- ପଛକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ଦେଖନ୍ତୁ ଯେ କିଭଳି ଭଲରେ ପାଠ ଆଗକୁ ଯାଉଛି ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଅପାଣଙ୍କର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ କଣ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କଲେ।

ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ପାଠ ପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି

ଯେତେବେଳେ ଆପଣ କୌଣସି ଏକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମକୁ ଯୋଜନା ପାଇଁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରୁଛନ୍ତି, ତେବେ ଏହାର ପ୍ରଥମ ସୋପାନ ହେଉଛି କିଭଳି ଆପଣ ବିଷୟଟିକୁ ଭଲ ଭାବେ ଭାଗ ଭାଗ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଲୋଚ୍ୟ ବିଷୟକୁ କିଭଳି ଛୋଟ

ଛୋଟ ବିଭାଗରେ ପରିଣତ କରିପାରୁଛନ୍ତି। ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଥିବା ସମୟ ତତ୍ ସହିତ ଯେଉଁ ଉପାୟରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଅଭିବୃଦ୍ଧି କରିହେବ ଏବଂ ଜ୍ଞାନ ଓ କୌଶଳକୁ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ବୃଦ୍ଧି କରିହେବ, ତାହା ଉପରେ ଆପଣ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଆପଣଙ୍କର ଅଭିଜ୍ଞତା କିମ୍ୱା ସହକର୍ମୀଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନାରୁ ଆପଣ ଜାଣିବେ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟେ ଏକକକୁ ଚାରୋଟି ପାଠରେ ସାରି ହେଉଥିବା ସମୟରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଏକକ ଦୁଇଟି ପାଠରେ ସାରିହେବ। ଅପାଣ ଅବଗତ ଥିବେ ଯେ ଆପଣ ଭିନ୍ନ ଉପାୟରେ ଏବଂ ଭିନ୍ନ ସମୟରେ, ସେ ପାଠ ନିକମଟକୁ ଫେରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ ଅନ୍ୟ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକୁ ସମାପ୍ତ କରିବାକୁ ହେବ କିମ୍ୱା କେତେକ ବିଷୟର ପୁନଃ ବୃଦ୍ଧି ଘଟୁଛି।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଠ ଯୋଜନାରେ ନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଯେ:

- ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଶିଖିବା ପାଇଁ ଆପଣ କଣ ଚାହୁଁଛନ୍ତି
- ଆପଣ କିଭଳି ପାଠର ଆରମ୍ଭ କରିବେ
- ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ କ'ଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ଏବଂ କାହିଁକି

ଆପଣ ଶିକ୍ଷଣଟିକୁ ସକ୍ରିୟ ଏବଂ ଆଗ୍ରହାନ୍ୱିତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ଯାହା ଫଳରେ ପିଲାମାନେ ସହଜବୋଧ ଏବଂ କୌତୁହଳପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁଭବ କରିବେ। ଚିନ୍ତାକରନ୍ତୁ ପାଠ ଭିତରେ ଆପଣ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ କ'ଣ ସବୁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବେ ଯାହାଫଳରେ ଆପଣ ଭିନ୍ନତା ଏବଂ ନମନୀୟତା ଆଣିପାରିବେ। ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ପାଠରେ କଣ ବୁଝିଛନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଗତିକୁ ତଦାରଖ କରିବା ପାଇଁ ଆପଣ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରିବେ। ଯଦି କୌଣସି ଦିଗରେ ଅଧିକ ସମୟ କିମ୍ୱା ଶୀଘ୍ର ସରିଯାଉଥିବ, ତେବେ ସେଥିପାଇଁ ନମନୀୟ ରହିବା ଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ ରୁହନ୍ତୁ।

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପାଠର ପ୍ରସ୍ତୁତି

ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ପାଠ ପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିସାରିବା ପରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପାଠ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଉପରେ ଆଧାରିତ ହେବା ଉଚିତ୍। ଆପଣ ଜାଣିଛନ୍ତି ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ କଣ ଶିଖିବେ କିମ୍ୱା ପାଠ ଶେଷ ହେବା ପରେ କ'ଣ କରିପାରିବେ, ମାତ୍ର ଆଶା କରୁନଥିବା କେତେକ ଘଟଣାକୁ ଆପଣଙ୍କୁ ମନେ ପକାଇବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି। ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପାଠ ଏକକ ଯୋଜନାଭାବେ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଅଗ୍ରଗତି କରିବେ ଏବଂ ସଫଳତା ସ୍ୱାଦ ଅନୁଭବ କରିବେ। ବ୍ୟବହାର ବହୁତ ଦରକାରୀ। ଯଦି ଆପଣ ଭିନ୍ନ ଧରଣର ଉପାୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି, ତେବେ ଆପଣ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ନିକଟର ହୋଇପାରିବେ, କାରଣ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଉପାୟରେ ଶିଖିଥାନ୍ତି।

ପାଠ ଶେଷରେ ଶିକ୍ଷଣ ଅଗ୍ରଗତି ନିମନ୍ତେ ପରୀକ୍ଷା

ପାଠ ସମୟରେ କିମ୍ୱା ଶେଷରେ କେତେ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ସର୍ବଦା ସମୟ ଦେବା ଉଚିତ୍। ଯାଞ୍ଚ କରିବାର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ସର୍ବଦା ପରୀକ୍ଷା କରିବା। ସାଧାରଣତଃ ଏହା ଶୀଘ୍ର ଏବଂ ଘଟଣା ସ୍ଥଳରେ ହେବା ଉଚିତ୍। ଯେପରିକି ଯାହା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଶିଖିଲେ ତାହାକୁ ଯୋଜନାଭାବେ କିମ୍ୱା ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଭାବେ ପ୍ରଶ୍ନ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା ମାତ୍ର ଆପଣ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ନମନୀୟ ହେବା ପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାକୁ ଯାହା ଜାଣିଲେ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତୁ।

ପାଠକୁ ଶେଷ କରିବାର ଏକ ଭଲ ଉପାୟ ହେଉଛି ଆରମ୍ଭରୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥଳକୁ ଫେରିବା ଏବଂ ପରସ୍ପର ସହ କଥା ହେବା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ସୁଯୋଗ ଦେବା ଏବଂ ଶିକ୍ଷଣ ଅଗ୍ରଗତି ନିମନ୍ତେ ଆପଣଙ୍କ ସହ କଥା ହେବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିବେ। ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ଶୁଣିବା ଦ୍ୱାରା ଆପଣ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପାଠ ପାଇଁ ଯୋଜନା ସହଜରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରିବେ।

ପାଠର ସମୀକ୍ଷା

ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଠକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଆପଣ କଣ କଲେ ତାହାକୁ ଲେଖି ରଖନ୍ତୁ, ଆପଣଙ୍କର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ କ'ଣ ଶିଖିଲେ, କେଉଁ ସମ୍ବଳ ଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟବହାର ହେଲା ଏବଂ କିଭଳି ଆପଣ ଏହାର ଉନ୍ନତି କରିପାରିବେ କିମ୍ୱା ଲଗାତର ପାଠ ପାଇଁ ଆପଣ ଯୋଜନାରେ ସଯୋଜନ କରନ୍ତୁ। ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ ଆପଣ ଚିନ୍ତା କରିପାରନ୍ତି :

- କାର୍ଯ୍ୟର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତୁ
- ମୁକ୍ତ ଉତ୍ତର ମୂଳକ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉତ୍ତର ମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ ପ୍ରସ୍ତୁତି କରନ୍ତୁ
- ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ କିଛି ଅଧିକ ସହାୟତା ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧିବେଶନ କରନ୍ତୁ

ଆପଣ ଯେତେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଶ୍ରେଣୀକୁ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପାଇଁ ଯିବେ ଆପଣଙ୍କର ପାଠ ଯୋଜନାରେ ମଧ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିବ, କାରଣ ଯାହା ଘଟିବ ତାହା ଆପଣ ଆକଳନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ। ଭଲ ଯୋଜନାର ଅର୍ଥ ଆପଣ ଜାଣିଛନ୍ତି ଆପଣଙ୍କ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ କ'ଣ ଘଟିବ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ବାସ୍ତବ ଶିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ନିଜ ଉପରକୁ ନେବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରୁହନ୍ତୁ।

Additional resources

- Teaching poetry at GCSE: http://www.youtube.com/watch?v=vZgvHmviq-U
- Primary talk and success criteria: http://www.youtube.com/watch?v=1v2QbW3_Ai4
- *Learning to teach* (OpenLearnunit): http://www.open.edu/openlearn/learning-teach/content-section-0

References/bibliography

Muralidharan, K. and Sundararaman, V. (2010) 'The impact of diagnostic feedback to teachers on student learning: experimental evidence from India', *Economic Journal*, vol. 120, no. 546, pp. 187–203.

Jones, J., Jenkin, M. and Lord S. (2006) *Developing Effective Teacher Performance*. London: Sage Publications.

Wragg, E.C. (2012) *An Introduction to Classroom Observation*, 3rd edn. London: Routledge.

Lofthouse, R., Leat, D., Towler, C., Hall, E. and Cummings, C. (2010) *Improving Coaching: Evolution not Revolution.* Reading: CfBT Education Trust.

Lofthouse, R., Leat, D. and Towler, C. (2010) *Coaching for Teaching and Learning: A Practical Guide for Schools.* Reading: CfBT Education Trust. Available from: www.ncl.ac.uk/cflat/news/documents/5414_CfT_FinalWeb.pdf (accessed 19 July 2014).

Acknowledgements

This content is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike licence (http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/), unless identified otherwise. The licence excludes the use of the TESS-India, OU and UKAID logos, which may only be used unadapted within the TESS-India project.

Every effort has been made to contact copyright owners. If any have been inadvertently overlooked the publishers will be pleased to make the necessary arrangements at the first opportunity.

Video (including video stills): thanks are extended to the teacher educators, headteachers, teachers and students across India who worked with The Open University in the productions.